יִדען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 145 | Łódź, Niedziela, 25 czerwca 1933 r. | עלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, א׳ תמוז סיון תרצ״ג | № 145

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

צי איז סטאווסקי דער מערדער?

סטאווסקי׳ס אליבי נישט אינגאנצען פעסטגעשטעלט. — עדות, וואס בעשטעטיגען און עדות, וואס לייקענען. — איבערגעפיהרט סטאווסקי׳ן אין ירושלים׳ער תפיסה. — געפונען א פערוואונדעטען יוד. — אנפראגע אין ענגלישען פארלאמענט

ירושלים 24 (טעלעגראפיש דורך יט״א) די גאנצע אויספארשונג ווערט איצט געפיהרט ארום דעם פעסטשטעלען פון אליבי פון ארעסטירטען אברהם סטאווסקי.

א גאנצע רייה עדות האבען פעסטגעשטעלט, אז זיי האבען געזעהן סטאווסקי׳ן אין ירושלים פרייטאג ביז 8 אין אוונט און צומארגענס שבת 11 פארמיטאג. אין דער קריטישער נאכט האט איהם קיינער פון די עדות נישט געזעהן אין ירושלים.

ירושלים, 24 (טעלעגראפיש דורך יט״א) אברהם סטאווסקי איז איבערגעפיהרט געווארען אין תפיסה קיין ירושלים. ער איז אריינגעזעצט געווארען אין אן איינצעל-קאמער. ער האלט אין טענה׳ן, אז בעת ס׳איז אויסגעפיהרט געווארען דער מארד איבער ארלאזאראוו׳ן איז ער געווען אין ירושלים. ער האט אנגעגעבען זיין האטעל, וואו ער האט גענעכטיגט און אויפגעגעבען 3 עדות, וועלכע האבען מיט איהם גענעכטיגט צוזאמען. איינער פון די דאזיגע עדות האט דאס בעשטעטיגט, דער צווייטער האט געלייקענט, דער דריטער איז נאך נישט אויסגעהערט געווארען.

ירושלים, 24 (טעלעגראפיש דורך יט״א) 5 קילאמעטער הינטער קרית-ענבים האט מען געפונען א פערוואונדעטען יוד. מ׳האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל. ס׳איז געווען א חשד, אז דער פערוואונדעטער האט א שייכות צו דער ערמארדונג פון ד״ר ארלאזאראוו, די פרוי פון ערמארדעטען האט אבער אין איהם נישט געפונען קיין שום עהנליכקייט צו די מערדער.

לאנדאן, 24 (טעלעגראפיש דורך יט״א) אין פארלאמענט איז אריינגעטראגען געווארען אן אנפראגע וועגען מארד פון ד״ר ארלאזאראוו. די רעגירונגס-פערטרעטער האבען אנגעגעבען די בעקאנטע פרטים פון דער אויספארשונג.

ווארשא, 24 (טעלעפאניש) דאס געפינען א פערוואונדעטען יוד נעבען קרית ענבים האט געמאכט א גרויסען רושם אין די ציוניסטישע קרייזען.

זשאבאטינסקי האט, אין צוזאמענהאנג דער מיט, ערקלערט די פרעסע-פארשטעהער, אז דאס דאזיגע פערברעכען שטעהט גיכער נישט אין צוזאמענהאנג מיט׳ן מארד איבער ד״ר ארלאזאראוו נאר דאס איז פון די קדושים, וואס מען געפינט גאנץ אפט אין ארץ-ישראל און די מערדער ווערען נישט ענטדעקט — מען דארף דעריבער זיך נישט לאזען מיטכאפען מיט קיין ספעציעלע פאניק-געפיהלען.

פוילען וועט נישט ערקלערען קיין מאראטאריום

די ידיעות פון דער אויסלענדישער פרעסע זענען פאלש

לאנדאן, 24. (ספ. טעל.) די „ניו-כראניקל" האט מיטגעטיילט, אז פוילען וועט ערקלערען א מאראטאריום אויף אויסלענדישע חובות, אויב די עקאנאמישע קאנפערענץ זאל נישט געבען קיין בעסטיגען רעזולטאט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט די פוילישע דעלעגאציע פערעפענטליכט א קאטעגארישע הכחשה אויף די ווארשאווער רעגירונג האט פערעפענט־ ליכט אזא הכחשה.

היטלער וועט קומען קיין רוים

פאריז, 24 (ספ. טעל.) פון רוים טיילט מען מיט, אז מוסאליני האט געשמועסט מיט׳ן דייטשען אמבאסאדאר מכוח דייטשלערס קומען קיין איטאליען צו דער צערעמאניע פון אונטערשרייבען דעם „פאקט פון 4". עס וועלן אויך איינגעלאדען ווערען דעלאדיע און מאקדאנאלד.

(ווייטערע טעלעגראמע זעה 9-טע זייט)

דירה-געלד וועט ביליגער ווערען

אין אלטע הייזער, די רעדוקציע וועט בעטרעפען פון 10 ביז 20 פראצענט

ווארשא, 24 (טעלעפאניש) די אקציע צו פערקלענערען דאס דירה-געלד אין אלטע הייזער, הויבט ענדליך אן אנצונעהמען רעאלע פארמען. איינער פון די רעגירונגס-אמטען וועט זיך ווענדען אין דעם ענין צום אינערן-מיניסטעריום. דאס אינערן-מיניסטעריום האט ארויסגעוויזען גרויס אינטערעס צו דעם ענין און איבערגעשיקט דעם פראיעקט צום פינאנץ-מיניסטעריום, כדי צו ערלעדיגען די שטייער-פראגע. ס׳האנדעלט זיך דערין, אז די מלוכה זאל נישט בעקומען וועניגער שטייערען צוליב׳ן פערקלענערטען דירה-געלד. די פראיעקטירטע רעדוקציע פון דירה-געלד זאל בעטרעפען 10 ביז 20 פראצענט. ס׳איז נאך נישט פעסטגעשטעלט פאר וועלכע וואוינונגען די רעדוקציע זאל חל זיין.

פון דער נאכט ארויסגערופען ביז טויזענט מאל.

דערפאר וועט נאוועליזירט ווערען דאס געזעץ וועגען לאקאטארען-שוץ. דאס געזעץ וועט נישט חל זיין אויף גרויסע וואוינונגען, די ווירטסלייט וועלען אויך קענען נעהמען דירה-געלד וויפיל זיי וועלען נאר ויעלען פון וואוינונגען, וואס זענען לעדיג געווארען דורך לאקאטארען וואס האבען זיך גוטוויליג ארויסגעצויגען. דער ענין וועט ערשט ערלעדיגט ווערען אין שפעטען הערבסט אדער אנהויב ווינטער.

ווידער א בלוטיגער צוזאמענשטויס

1 פאליציאנט און 6 פערזאן פון המון דערהרגעט

לעמבערג, 24 (ספ. טעל.) דעם 22 ד. ה. איז אין גראדזיסק (לאנצוטער פאוויאט) פארגעקומען א גאטעסדינסט אין דער קירך. אוקראינישע פראוואקאטארען האבען אנגעהויבען צו שיסען פאר דער קירך, כדי ארויסצורופען א פאניק. ס׳זענען גלייך אנגעקומען 2 פאליציאנטען, וועלכע זענען אבער אטאקירט געווארען דורך א גרופע בעוואפענטע אנפאלער. 1 פאליציאנט איז דערהרגעט געווארען, דער אנדערער איז שווער פערוואונדעט. אויפ׳ן ארט פון פארפאל איז אנגעקומען דער פאליציי-קאמענדאנט מיט נאך 2 פאליציאנטען, ביים פערטרייבען די אנפאלער איז די פאליציי געצוואונגען געווארען צו בענוצען געוועהר. 6 פון דער באנדע, וועלכע איז אנגעפאלען אויף דער פאליציי זענען דערהרגעט געווארען. די אויספארשונג איז אין גאנג.

ריזיגע מיסברויכען אין אדעסער תבואה-טרוסט

מאסקווע, 24. (ספ. טעל.) אין אדעסער תבואה-טרוסט זענען ענטדעקט געווארען ריזיקע מיסברויכען. פיהרער פון טרעסט האבען צוגעשטעלט פאלשע ראפארטען וועגען פערפוירענער תבואה און אויף אזא אופן האבען די צוגענומען 245 טויזענט צענטנער תבואה. מיט׳ן ענין האט זיך פערנומען מאסקווע. סטאלין און מאלאטאוו האבען צו דער פארטיי-מאכט אין אדעס געשיקט א דעפעשע מיט א בעפעהל צו בעזייטיגען אלע שולדיגע פון דער פארטיי, בעזייטיגען זיי פון די פערנומענע אמטען און צוציהען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

פאגראם אויף די נאציס אין עסטרייך

נייע צונרייטונג צו באמבען-אטענטאט

ווין, 24 (ספ. טעל.) די זעלנער פון גארניזאן אין קרעמס האבען געמאכט א דעמאנסטראציע געגען די נאצי פאר זייער באמבען-אטענטאט אויף דער ארטיגער פאליציי. די זעלנער זענען אריין אין א רעסטאראן און אפגעהרגעט די נאציס, וואס זענען געווען דארטען. דערנאך זענען די זעלנער אוועק איבער די גאסען און צעמיטשט ביז בלוט פיר נאציוננען, און דאן אוועק צו דער שטאט שטיין, מיט א דעמאנסטראציע צום הויז פון בורמיסטש. געגען די דעמאנסטראנטען איז ארויסגעשיקט געווארען זשאנדארמעריע. ערשט 10 אין אוונט איז צוריקגעשטעלט געווארען די רוה.

אין קרעמס האט מען געכאפט אין גאס די נאציס און זיי געפאטשט.

ווין, 24 (ספ. טעל.) אין קווארטאל „פאווארית" האט פאליציי נעכטען געפונען ביי איינעם א סימפאטיקער פון די נאצי א באמבע מיט 130 גראם אויפרייס מאטעריאל, מען האט ארעסטירט 6 נאצי און 3 פרויען. דער קאמענדאנט פון די ווינער היטלערישע שטורם-אפטיילונגען איז אנטלאפען פון ווין ווי מען רעכענט — קיין בייערן.

שרעקליכער שטורם איבער בערלין

בערלין, 24 (ספ. טעל.) נעכטען ביינאכט האט זיך איבער בערלין דורכגעטראגען א געוואלטיגער שטורם, בעגלייט מיט א וואלקען-בראך. די שאדענס אין שטאט זענען זעהר גרויס. די פייערלעשער האט מען אין משך

לאדזער יודישער מוזיק-פעראיין
„שיר"

מיטוואך, דעם 28 יוני 1933, 9 אווענד קומט פאר
א גרויסער קאנצערט
אין פראגראם:
ג. פ. הענדעל „יהודה המכבי"
לאדזער פילהארמאנישער ארקעסטער
אין סאליסטן: פרל. ס. קראפיווניק (סאפראן), פרל. ה. זשעבראווסקא (אלט).
אויבער-קאנטאר פון ווארשאווער טלאמאצקער סינאגאגע
משה קוסעוויצקי
(טענאר)
ל. ריאזאנצעוו (באריטאן) זינגער פון בערלין
ארטאריום אין 3 טיילן — אויסגעפיהרט דורכ'ן „שיר"-כאר
קנאבען-כאר פון דער גרויסער סינאגאגע.
גלענצענדער ארכעסטריום.
דירעקציע: פראפ. י. פיילורישיס.
ביים קלאוויר: פרל. א. סוראוויטש.

פארק „העלענאוו"

בילעטן צום איינהייטליכען פרייז 1,09 זל. צו בעקומען אין רייזע-ביורא „וואגאן לי" פיעטריק. 64, צוקערניע פיעטריקאווער 12 (רוג פאלודניאווא) און ביי דער קאסע פון פארק „העלענאוו".

דעם חשוב'ן פריינד רעד. לאזאר פוקס
דריק איך אויס מיין טיפען מיטלייד צוליב'ן טויט פון זיין פאטער
משה פוקס נ"ע
אין זיין אפפערוויליגער זשורנאליסטישער טעטיגקייט זאל ער געפינען זיין נחמה.
משה פיינקינד פיעטרקאוו.

מיין פערעהרטען פריינד
רעד. לאזאר פוקס און פאמיליע
צוליב'ן טויט פון זיין פאטער
משה נ"ע
מיין איניגסטען מיטגעפיהל.
מ. דארגוזשאנסקי.

מיר בעטייליגען זיך אינ'ם טיפען צער פון אונזער פארזיצענדער
ח' לאזאר פוקס
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין
פאטער
די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין ווילנע „ייווא" אין לאדז.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס דעם רעד. לאזאר פוקס צוליב'ן טויט פון זיין פאטער
משה נ"ע
זייט געטריסט!
שימעק גריגבערג.

קאפע
„Atlantic"
48 פיעטריקאווער 48
טעל. 162-11
גיט ארויס טעגליך די געשמאקפולסטע
פריהשטיקען פאר 1.30 זל.
יארסקע מיטאגען פון 2 זל.
אווענדברויטען 1.30 זל.
בעמערקונג: אויף וואונש ווערען מיטאגען אפגעשיקט אהיים. אין מיין קאפע בעקומט מען די געזונטעסטע לאדעס פון דער כלאדניא וולאסקא. די קיך געפינט זיך אונטער דער אויפזיכט פון געניטע קולינאר-פאכמענער.

עס ווערט געזוכט
א דירה
פון 3 צימער און קוך
מיט אלע בעקוועמליכקייטן
1-טער שטאק
אדער א הויכען זוניגען פארטער
אפערטען מיט אנגאבע פון דירה-געלט אין ארמ. פון דער צייט אונטער „דירה" אדער קלינגען ביז 12 בייטאג טעל. 173-18.

וויכטיג פאר דער ארימער לאדזער בעפעלקערונג
דערמיט מאכען מיר בעקאנט, אז ס'איז ערעפענט געווארען דאס
אמבולאטאריום
ביים פעראיין „מלבוש ערומים"
שעניעוויטשא 3/5,
וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן ארט. שיקט אויך ארויס דאקטוירים-ספעציאליסטען מיט וויזיטען אהיים
נעהמט אויך אן געבורטען און אלע ארט אנאליזען. מינימאלע אבצאהלונגען.
די פערוואלטונג.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פון
Dr. B. Donchin
פיעטריקאווער 90, טעלעפ. 221-72
נעהמט אן שטענדיגע אויגען - קראנקע (צוועק אפעראציע א. ז. וו.), ווי אויך אמבולאטארישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אווענד.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פון לונגען- הארץ- און סקלעראזו-קראנקהייטען.
ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02
נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—4 און 8—9 אווו.

Dr. med.
Haltrecht
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 פריה, פון 1—2 מיטאג און פון 5—9 אווענט. זונטאג פון 10—1 מיטאג
אלע ארט אנאליזען.
פאר ארבייטסלאזע לעמשניצע-פרייז.

מאשין-מצות
געבאקטע יעדען טאג פרישע און דינע,
מצה-מעהל ווי אויך סוכארקעס
לויט קארלסבאדער סיסטעם, ווי אויך
פריהשטיקען,
יארסקע מיטאגען
און אווענדברויטען
עמפפעהלט די בעקאנטע צוקערניע
N. Weinberg
פיעטריקאווער 38
טעל. 143-82
פערהעלטניסמעסיגע פרייזען

פאר
גאלד, ביזשוטעריע
און לאמבארד- זייגער
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

מאגענליידענדע
ראבארבער-וויין
אין פרימא-קוואליטעט
צו ביליגע פרייזען.
צו בעקומען אין וויינהאנדלונג פון
E. SZYKIER
Północna 1, tel. 107-84.

Dr. L.
Czarnożył
ארדינירט
אין זומער-סעזאן
— אין —
CIECHOCINEK
Willa Kościuszko.

מיר דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
דעם חשוב'ן
רעד. לאזאר פוקס
צוליב'ן טויט פון זיין פאטער
משה נ"ע
די פעראייניגטע
ציישטונגס-פערקויפער.

דעם שווער געטראפענעם
רעד. לאזאר פוקס און פאמיליע
צוליב'ן טויט פון זייער פאטער
משה פוקס ז"ל
דריקען אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
ל: מ. פאזנאנסקי
און פאמיליע.

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
דעם ה' רעד. לאזאר פוקס
צוליב'ן טויט פון זיין
פאטער
מ. אלטמאן
ה. בלומשטיין

געלעגענהייטליך
איז צוליב אפרייזע פרייזווירדיג
צו פערקויפען
א מאדערן-איינגעארדנעטע
לויט'ן נייעסטען סיסטעם
לאמפען-פאבריק
צוזאמען מיט א גאלוואנישען אנשטאלט
צו בעזיכטיגען פון מאנטאג ביז דאנערשטאג אין די שעה' פון 11—1 און פון 4—6 נאכמ. וואלטשאנסקא 27, צווייטער הויף.

צו דער אפרייזע נאך טרוסקאוויעץ פון אונזער געעהרטען וויצע - פרעזעס פון קליינהענדלער - פעראיין, אגראדאווא 10 און פרנס פון דער יודישער קהלה
ה' משה בענדער
ווינשען מיר א הערציגען פאהרט געזונד, א גוטע ערהאלונג און א גליקליך צוריקקומען.
און נאמען פון אלע סוחרים פון דער האלע נאוואמיעסקא 19
די פערוואלטונג פון דער האלע.
3358

מזל-טוב אונזער ליבען קוזין
משה פערדער און פרוי
צו דער פערלאבונג פון אייער ליבען
זוהן ישראל פערדער
מיט פרל. רוזשע סרעבניק
מיר ווינשען אייך פיל גליק
יחיאל פריינד און פרוי

ס'ווערט געזוכט א טיכטיגער
פערטרעטער
פאר הערן-וועש, געווינשען איינעם, וואס האט א גרויסע קונדשאפט אין לאדז, ווי אויך אויף פראווינץ. צו מעלדען זיך אין דער פירמע „ESKA" נאוואמיעסקא 5

די נייעסטע מאדעלען
פון
דזמער=שיך
און פלעציאנקעס
אין אריכטן אויסוואהל עמפפעהלט
A. Ogórek
11 ZAWADZKA 11.

ראטעווען די עקאנאמישע קאנפערענץ

קומט פרעזידענט רוזוועלט קיין לאנדאן

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט רוזוועלט זאל קומען קיין איירעפּע, ער וועט קומען מיט א שיף אין לאנדאנער פּארט, ער וועט אבער נישט אויסשטייגען פון דער שיף, כדי שטענדיג צו זיין אויף דער אמעריקאנער טעריטאריע, ווייל לויט דער אמעריקאנער קאנסטיטוציע טאר דער פרעזידענט נישט פערלאזען די טעריטאריע פון די פעראייניגטע שטאטען אהן דער ערלויבניש פון קאנגרעס, רוזוועלטס קומען האט פאר א ציל צו ראטעווען די עקאנאמישע קאנפערענץ.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנער דעלעגאציע האט פערעפענטליכט א דעקלאראציע, אין וועלכער עס ווערט געזאגט, אז דער פארגעלייגטער פלאן צו סטאביליזירען די דעוויזען איז קיינמאל נישט געווען קיין ענין פאר אן אמעריקאנישער דעקלאראציע. דער ענין איז בעטראכט געווארען דורך פארשטעהער פון די בענק פון ענגלאנד און פראנקרייך. די אמעריקאנישע רעגירונג האלט, פאר נישט געוואונשען די צייטווייליגע סטאביליזאציע, ווייל די בעמיהונגען צו הויבען די פרייזען זענען פיל וויכטיגער ווי סטאביליזירען די וואלוטע. די אמעריקאנישע רעגירונג איז גרייט צו שטיצען די בעזונדערע מלוכות אין זייער וואלוטע-פאליטיק, ווייל זי ריכטעט זיך לויט'ן ווילען אויפצולעבען די ווירטשאפט און צו הויבען די פרייזען.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

די אמעריקאנישע דעקלאראציע וועגן אמעריקאנישען שטאנדפונקט אין דער סטאביליזציע-פראגע האט ארויסגערופען א גרויסע סענסאציע. מען האט שוין אפילו גערעדט וועגן דעם, או די קאנפערענץ שטארבט אפ.

שוידערליכע ערמארדונג פון א יודישען דענטיסט

בערלינער בעריכט פון „מאנטשעסטער גארדיאן“

לאנדאן (יט"א) „מאנטשעסטער גארדיאן“ פערעפענטליכט פון בערלין א גרויליגען בעריכט וועגען דער ערמארדונג פון יודישען דענטיסט אלפרעד מייער אין וואופערטאל-בארמען. דעם ערמארדעטענס קערפער האט מען געפונען אין א קלאזעט-גרוב. דער קאפ און דער גאנצער קערפער זענען געווען בעדעקט מיט קוילען און מעסער-וואונדען. עטליכע אברים זענען געווען אפגעשניטען. דער קערפער איז צוזאמען מיט א הויפען שטיינער אריינגעלעגט געווארען אין א זאק. דער קארעספאנדענט פון „מאנטשעסטער גארדיאן“ בעריכטעט, אז די פאליציי וייס, ווער עס זענען די מערדער, זי האט אבער געראטען דער משפחה זיי נישט צו זוכען.

אזעלכע טעראר-אקטען, שרייבט די צייטונג, קומען איצט פאר פונקט אזוי אפט ווי אין די ערשטע טעג פון היטלער-רעושים, מען האלט זיי אבער היינט פיל שטרענגער בסוד.

הלואי וואלט דאס אמת געווען...

ד"ר ראושינג וועט היטען די רעכט פון אלע בירגער

דאנציג, 24. (ספ. טעל.) אויף דער היינטיגער זיצונג פון לאנדטאג האט דער נייער היטלערישער פרעזידענט פון סענאט ד"ר ראושינג ערקלערט, אז ער וועט היטען די רעכט פון אלע בירגער און וויל פרידליך צוזאמענלעבען מיט פוילען

אורטייל איז פראצעס געגען די אוקראינער טעראריסטען

לעמבערג, 24 (טעל.)

דא איז היינט פערעפענטליכט געווארען דער אורטייל איבער די אוקראינער טעראריסטען, וועלכע זענען בעשולדיגט געווארען אין אנפאל אויף דער פאסט אין גרודעק. סטאפאן מאשטשאק איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר טורמע, מיכאל קוספיש אויף 5 יאהר, מאטיקא אויף 2 יאהר, קאסאק אויף 7 יאהר און בולאם אויף 2 יאהר, צאפ און פרל. קאוואלוק זענען פרייגעשפראכען געווארען.

פערלענגערט דעם פערבאט צו טראגען געוועהר אין א"י

ירושלים, 24 (טעל. דורך יט"א)

די ארץ-ישראל-רעגירונג האט פערלענגערט דעם פערבאט צו האלטען געוועהר.

600 טויזענד דאלאר פאר דייטשע פליטים

ניו-יארק, 24 (טעל. דורך יט"א)

דער פעראייניגטער הילפס-קאמיטעט צו העלפען די דייטשע יודען האט ביז איצט געזאמעלט 600 טויזענד דאלאר.

טעאטער „סקאלא“

15 שרודמיעסקא 15

לעצטע 2 טעג!

לעצטע 2 טעג!

צעהנדליגער טויזענדער פריינד, פערעהרער און סימפאטיקער קומען זיך געזעגענען מיט די גרויסע אמעריקאנער סטאר-קינסטלער

לוסי און מישא

גערמאן

היינט, זונטאג, 12 בייטאג לעצטע פרימארגן-פארשטעלונג פאר ארבייטער-אינטעליגענץ פרייז פון 50 גר. ביז 1,50

און 9 אוונט צו געוועהנליכע פרייזען

אין דער געזעגנונגס-פרעמיערע דעם גרויסען וועלט-שלאגער

„די אייביגע מאמע“

אין 3 אקטען, 4 בילדער פון קאלמאנאוויטש. — רעזשי: מ. גערמאן. — הויפט-ראלען: „פרידא“ — לוסי גערמאן, „נייט“ — מישא גערמאן.

עס נעהמען אנטייל אויך די בעקאנטע ארטיסטען שמואל לאנדוי און מרדכי הילסבערג מיט'ן גאנצען אנסאמבל. --::-- מיט'ן ארקעסטער פיהרט אן דוד בייגעלמאן

„די אייביגע מאמע“ שילדערט די ליידען און אפּפערונג פון א מוטער פאר איהרע קינדער.

„די אייביגע מאמע“ פערכאפּט די הערצער פון צושויער.

„די אייביגע מאמע“ ווייזט די ליבע און טרייהאפט פון א מוטער.

„די אייביגע מאמע“ אין דער גייסטער אויפפאסונג פון לוסי גערמאן רופט ארויס שטורמען פון בעגייסטערונג ביים פובליקום.

מארגן, מאנטאג, 9 אוונט פון 60 גר. ביז 2.20 לעצטע פאפולערע געזעגנונגס-פארשטעלונג

ס'ווערט געשפילט דער רעקארד פון ערפאלג

„מאמע און שוויגער“

מיט לוסי און מישא גערמאן אין די טיטול ראלען

אלע זענען געריהרט פון פרעכטיגען הערציגען ליד, „די אייביגע מאמע“ וואס ווערט געזינגען מיט גרויס מייסטערשאפט דורך

לוסי גערמאן

אט דאס איז דאס ליד:

אייביגע מאמע. ווער קען פיהלען דיין צער,
אייביגע מאמע בלייבסט אייביג א נער,
ביזט מקריב דיין לעבען, דיין גליק און דיין געזונד,
מיט דיין הארץ און דיין שטרעבען דערציהסט דו דיין קינד,
דו האפסט אויף דער עלטער, דו וועסט האבען נחת דערפאר,
איין מאמע קאן אפילו פערזארגען קינדער צעהן,
צעהן קינדער לאזען חלילה א מאמע בעטלען געהן
אייביגע מאמע, בלייבסט אייביג א נער.

א. אז. וו. א. אז. וו.

בילעטען צו בעקומען ביי דער קאסע פון טעאטער „סקאלא“

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 25 יוני 1933

איך שעהם זיך

ד"ר י. טהאָן האָט אָפּגעדרוקט אין „נאָווי־דזשעניק" אַן אַרטיקעל, אין וועלכע ער שרייבט צווישען אַנדערען: איך שעהם זיך שטאַרק, אַזוי שטאַרק, אַז איך קען דעם קאָפּ נישט אויפהויבען, מ'דאַרף דאָך דעם דערדריקענדען איינדרוק, אַז דעם לייד־צייכען, וועלכען ס'האָט זיך אויסגעדריקט אויף זיין משוגענעם שטערן, דער מערדער, וואַרפט אַ בלוטיגען געפלעקס אויך אויף מיין שטערן און אויפ'ן שטערן פון אונז אַלע וועלכע האָבען אַזוי שטאָלץ געטראַגען דעם קאָפּ אין בעוואוסטזיין פון אונזער אידעאַל, און דאָ איז געקומען דער עקלהאַפטער מאָרד! פאַרוואָס? צוליב וואָס פאַראַ סיבה? גלאַט אַזוי צו ווייזען, אַז אַ יוד וואָס איז גענוג פערברעכעריש געשטימט קען אויף אַ מאָמענט ווערען — אַ היטלעריסט! אַ שאַנדע איהם! פעראַכטונג פאַר איהם! אַ קללה דעם דאָזיגען משוגענעם מערדער דערפאַר, וואָס ער האָט אונז צוגעריבט אַ וואונדערבאַרען מענש און וואָס האָט אונז דערנידריגט אין די אויגען פון דער וועלט.

איך זעה די אויסגעקרימטע מינעס פון די הייערדיגע שטים פון אונזערע שונאים, וועלכע האָבען געוואַרט אויף אונזער קאָמפּראָמיטאַציע.

ס'איז געשעהען דאָס ערגסטע, וואָס מ'האָט נאָר געקענט אויסטראַכטען, ווען די שרעקליכע ידיעה וועגען מאָרד איז אָנגעקומען האָט מען געקענט טראַכטען וועגען דריי מעגליכקייטען; וועגען אַ פאַנאַטישען אַקט פון אַן אַראַבער, וועגען זייהען האַס דורך אַ קאָמוניסט און ערשט צום סוף וועגען אַ וואַהנזיניגען טאַט פון אַ רעוויזיאָניסט. ס'איז זעהר טרויעריג, אַז ס'האָט זיך אַרויסגעשטעלט די ערגסטע און שמערצליכסטע מעגליכקייט, אַן אמתער קין־טאַט — אַ ברודער האָט דערהרגעט אַ ברודער.

מיר האָבען געקענט אַרלאָזאָראָוו'ן פאַר אַ פערטיגען פיהרער, מיר האָבען איהם געקענט אַלס אַ קלאָהרען דענקער, אַלס איינעם פון די ווייניגע ציוניסטישע פילאָזאָפען. מיר האָבען איהם דערקענט אין דער גרויסער, ברייטער און אונערמידליכער אַרבייט, אויף ביידע ערד־קוגלען האָט ער געפיהרט אַ לעבהאַפטע פראָפּאַגאַנדע, ער האָט אָנגעצונדען מאַסען מיט דעם שטאַרקען וואָרט, איבערציוגט, מיטגעריסען, ער איז געווען אַזאַ פובליציסט, וועלכע מיר פערמאָגען זעהר ווייניג. און דער ציוניסטישער עקזעקוטיוו האָט ער אָנגעהויבען אַ שווערע און פעראַנטוואָרטליכע אַדמיניסטראַטיווע אַרבייט אין ארץ־ישראל גופא, ער האָט מיטאַמאָל געוויזען די מענשען, וועלכע זענען אונז נויטיג געווען, ער האָט בעקומען דעם צוטרוי פון הויך־קאָמיסאַר, די יידישע אַגענץ האָט געהאַט אַ הערליכען פערטרעטער, אַרלאָזאָראָוו'ס איינפלוסען זענען געווען גאַר גרויסע און זענען געוואַקסען מיט יעדען טאָג.

אַ מענש פון אַ גרויסע פאָרמאַט, פול האַרמאָניע, דער טאַקט האָט זיך געבונדען מיט'ן פּאַטאָס, די איבערצייגונג מיט'ן פערשטאַנד, פילאָזאָפישע פעהיגקייטען מיט אַן עהרליכע ענערגיע, יוגענטליכע פלאַם מיט רייפע איבערלעגונג.

איז געקומען דער אומגליקליכער מערדער און פערניכטעט אונז דעם אוצר, דעם בעדייטענדען טייל פון אונזער נאַציאָנאַלען פערמעגען.

וואָס מוזען מיר איצט טון? מיר דאַרפען אָנשטרענגען אַלע כחות, אַז ס'זאָל נישט קומען צו נאָך אַ גרעסערען אומגליק, אַ גרעסער אומגליק וואָלט געווען ווען ס'זאָל צוקלאַפּט ווערען דאָס ווערק פון אונזער אויפבוי, אויב דער מאָרד וואָלט פאַראַליזירט אונזער ענערגיע, דעריבער איז איצט איין בעדינג: דערהאַלטען די רוה, נישט נקמה נעמען, נישט איינפאַלען אין וואַהנזין פון כעס.

איבריגענס דאַרף מען זיך זאָגען דאָס וואָס יעדער פערשטענדיגער מענש ווייס ביי אונז: דער מערדער האָט געהאַנדעלט אַליין און אויף אייגענער האַנד, קיינער האָט איהם נישט געשיקט, און אַמוועניגסטען די, וועלכע שטעהען בראש, זאָלען מיר נישט אַריינפאַלען אין דעמזעלבען כעס וואָס דער משוגענער מערדער — זאָלען מיר נישט חושד זיין קיין עהרליכע מענשען, וועלכע זענען איבערגעגעבען דעם ענין, וועגען אַן עקלהאַפטען פערברעכען. מיר ווייסען אַלע, ווען מיר זענען אַפילו נישט מסכים מיט זייער טעאָריע און טאַקטישער האַנדלונג, אַז דאָס זענען מענשען פון הויכער עטיק און פלאַמענדער ליבע צום יודישען פאָלק און צו זיין פרייהייט, זאָלען מיר נישט אַראָפּפיהרען פון וועג פון דער גערעכטיגקייט. אין קאָן שטעהט די גרעסטע „סטאַיוקע" וועלכע מיר בעווייזען — די צוקונפט און אויסלעזונג פון יודישען פאָלק, מיט דעם טאָר מען נישט ריזיקירען, זאָלען מיר זיך האַלטען אין דיסציפּלין, זאָלען מיר זיין דיסציפּלינירטע זעלבער און זאָלען מיר שפּרייזען שטאַרק און ענטשידען צום ציל, מיט אַן אויפגעהויבענעם קאָפּ, מיט דאָפּעלטער ענערגיע, מיט אונגעבראָכענעם ווילען און שטאַרקייט פון גייסט — צום ציל.

איך האָב די גרויסע האָפנונג, אַז דער שרעקליכער קנאַל פון שאָס, וועלכער האָט אונז צוגענומען חיים אַרלאָזאָראָוו'ן וועט אויפוועקען דאָס געוויסען פון דער גאַנצער אָרגאַניזאַציע, און דאָס לעבעדיגע געוויסען פיהרט אונז נישט צו פערברעכענס, צו טעראָר, צום גאַנצען עקעל פון ברודער־קאַמפען, נאָר צו אַ פרידליכער שעפערישער אַרבייט, ביי אונז איז פערהאַן גענוג אָרט פאַר פערשידענע אַרבייטס־ריכטונגען, זיי זאָלען נאָר נישט זיין פערסמט מיט דעם מיאוסען סם פון געגענזייטיגער שנאה, מיט דעם וועלען מיר האַלטען בכבוד דעם אָנדענק פון ד"ר חיים אַרלאָזאָראָוו.

דער מהות פון אנטיסעמיטיזם

אַ ניכטערע פוילישע שטים וועגען דער וואַהנזיניגער העצע פון די ענדעקעס

דער רעדאַקטאָר פון „קוריער פּאָראַנני" סטפּיטשינסקי האָט אין זיין צייטונג אָפּגעדרוקט אַ זאַכליכען אַרטיקעל וועגען אַנטיסעמיטיזם אין פוילען, צוליב דער אָריגינעלער אויפפאַסונג פון דאָזיגען פּראָבלעם דורך רעד. סטפּיטשינסקי, ברענגען מיר דאָ אויסצוגען פון אַרטיקעל אונטערן קעפּל „דער מהות פון אַנטיסעמיטיזם".

דער היינטיגער אַנטיסעמיטיזם, שרייבט ה' סטפּיטשינסקי, טראָגט דעם כאַראַקטער פון אַן עקאָנאָמישע רעוואָלוציע פון דער אַרישער פּראָפעסיאָנעלער אינטעליגענץ. ער זוכט אַן אָרט אויף דעם פערשמעלערטען, דורכ'ן קריזיס אַרבייטס־מאַרק, פאַר דער מלחמה האָט דער פערשטאַרקער אַנטיסעמיטיזם געשטעקט אין די קליינבירגערליכע ספערען, צווישען די קליינהענדלער און בעזונדערס צווישען די נישט־קוואַליפיצירטע בעזיצער פון קליינע געוועלבלעך, דער דעמאָלסדיגער לאָזונג איז געווען „נישט קויפען ביי יודען", נישט קוקענדיג אָבער אויף דער געוואַלדדיגער אַגיטאַציע, איז דער ערפאָלג געווען אַ זעהר קנאַפּער.

דאָס איז געווען דערפאַר, ווייל דער פּאָליאַק וואָס האָט זיך בעשעפטיגט מיט האַנדעל האָט נישט פערשטאַנען, אַז דער האַנדעל איז אַ ווירטשאַפטליכע פונקציע, ער האָט געמיינט, אַז ער דאַרף רייך ווערען דורך דעם וואָס ער טוט אַ טובה דעם קאָנסומענט, וועלכער קויפט ביי איהם, די קאַלקולאַציע האָט זיך געשטיצט אויף דער העפליכקייט פון קונה, וועלכער האָט בעצאָהלט דעם פערלאַנגטען פּרייז, דעריבער איז דער געוועלבער בייז געוואָרען, ווען דער קויפער האָט אויסגעהערט צו זיין העפליך און האָט געקויפט ביים קאָנקורענט, וואָס האָט בעשיידענער קאַלקולירט זיינע „טובות" וואָס ער טוט דעם קאָנסומענט. די צווייטע כוואַליע פון כעס איז געווען געריכטעט געגען קאָנקורענט, וואָס איז געוועהנליך געווען אַ יוד. אַזוי האָט זיך אָנגעהויבען די פּאַנטאַסטיש־אַנטיסעמיטישע פּאָדערונג, אַז דער קונה זאָל זיך אָריענטירען לויט דער ראַסע פון סוחר און נישט לויט דעם פּרייז, די פּאָדערונג, אַז דער קאָנסומענט זאָל זיך לאָזען אויסנוצען אין נאָמען פון די ראַסען־סאָלידאַריטעט בעוויזט, ווי אַזוי אונזערע סוחרים דענקען ווירטשאַפטליך.

דער קונה, וועלכער האָט זיין גראָשען זוכט אַ ביליגע און נישט פּאַטריאָטישע קניה. דעריבער האָבען מיט אַ צייט שפּעטער די „סמאָרקאַטשעס", וועלכע האָבען אין נאָמען פון די ענדעקעס אָנגעהאַנגען די בירגער צעטעלעך מיט דעם אויפשריפט „דער חזיר האָט געקויפט ביי אַ יודען!" זיך אַרומגעזעהען, אַז מיט די דאָזיגע צעטעלעך האָבען זיי דעקאָרירט זייערע אייגענע פאָטערס און מוטערס, וועלכע האָבען, היטענדיג זייערע גראָשענס, ביליגער געקויפט אין יודישע געוועלבער.

ווייטער שרייבט רעד. סטפּיטשינסקי: די איצטיגע פאַזע פון אַנטיסעמיטיזם, וואָס איז אויפגעבלאָזען געוואָרען דורך די ענדעקעס, וואַקסט אונטער דער לאָזונג: נישט צולאָזען קיין יודען צו וויסענשאַפטס־קוואַלען, נישט דערלאָזען, אַז זיי זאָלען בעקומען הויכע פאַך־קוואַליפיקאַציעס, נישט צולאָזען זיי צו קיין אַמטען.

ס'חזרט זיך אַלזאָ איבער דערזעלבער עקספּערימענט, וואָס איז פערשפּילט געוואָרען דורך די געוועלב־בעזיצער, די אוניווערזיטעטס יוגענד געהט נאָך בלינד די דאָזיגע לאָזונג, אויס מורא אַז נאָכ'ן פערענדיגען דעם שטודיום וועט זי נישט האָבען קיין פּאָסטענס. אָבער די ענדעקעס וואָס פּראָוואָצירען דאָס אַלץ דאַרפען דאָך וויסען, אַז יעדע אָנשטרענגונג אין דער ריכטונג צו צוימען די לעבענס־עקספּאַנסיע פון אַקטיווען עלעמענט פון נאַציאָנאַלע מינדערהייטען האָט דעם ערפאָלג, אַז עס צעוואַקסען זיך די נאַציאָנאַליטעטען אַנטאַגאָניזמען און די מלוכה ווערט שוואַך. אַזוי ווי צו שטילען דעם הונגער, אַזוי זוכט יעדער מענש אַן אויסגאַנג פאַר זיין ענערגיע, די גייסטיגע ענערגיע וואָס שאַפט די אינטעליגענץ קען נישט געצוימט ווערען דורך קיין שום קינסטליכע מיטלען, אויב די אינטעליגענץ פון די נאַציאָנאַלע מינדערהייטען געפינט נישט פאַר זיך קיין צופרידענהייט, ווערט זי ביי זיך אין דער געזעלשאַפט דער אָנהויב פון בונט געגען דער דאָזיגער ווירקליכקייט. אַ פערשטענדליכע פּאָליטיק פון דער מלוכה איז צו רעספּעקטירען די דאָזיגע רעכט, צי ס'געפעלט די ענדעקעס אָדער נישט. די שטאַרקייט פון דער מלוכה וואַקסט ווען איהרע אַלע בירגער פעראייניגען זיך אין איין פּאָליטישע און קולטורעלע גאַנצקייט. די אָנשטרענגונג פון יודען צו וויסען און פאַך־אַרבייט קומט דערפון וואָס דער אַנטיסעמיטיזם פערשטאַרקט זיך און צוליב די שוועריגקייטען וואָס ווערען געמאַכט די יודען. דורך דער זיפּ, דורך וועלכער מ'לאָזט אַדורך די יודען, דריקען זיך אַדורך די סאַמע פעהיגסטע און שטאַרקסטע.

ס'איז שווער צו שטעלען די השערה, אַז די יודען זענען אַרבייטסזאַמער ווי די פּאָליאַקען, אָבער די אומשטענדען, וואָס ווערען געשאַפען דורך דעם „נומערוס קלאַוזוס" האָבען דעם ענין פערבעסערט, דאָס איז אונזער פּוילישע אַרבייט, מען מוז דערמיט מסכים זיין. אַלזאָ דער אַנטיסעמיטיזם פון דער פאַך־אינטעליגענץ וועט געבען פּונקט דאָסזעלבע וואָס דער אַנטיסעמיטיזם פון די קליינע סוחרים — דאָס הייסט גאַרנישט. ערפאָלג וועט האָבען אַ גוטער דאָקטאָר, אַ גוטער אַדוואָקאַט, אַ גוטער שרייבער, אַ גוטער דענטיסט, נישט־קוקענדיג אויף זיין ראַסען־אָנגעהעריגקייט, אַ קראַנקער יוד וועט געהען צו אַ גוטען אַרישען דאָקטאָר, אַ קראַנקער אַריער צו אַ גוטען יודישען דאָקטאָר. די פּוילישע אינטעליגענץ האָט איין וועג פון עקספּאַנסיע — הויבען דעם ווערט פון דער אייגענער אַרבייט. דער אַנטיסעמיטיזם וועט גאָרנישט העלפען.

דער טראַגישער סוף פון אַ פערציג־יאָהריגער פריינדשאַפט

דער קאַמף צווישען די בעריהמטע ענגלישע געוועזענע סאָציאַליסט. פּאָליטיקער מאַקדאָנאַלד און פיליפּ סנאָודען

„גרויזאַם איז דער משפּט פון דער געשיכטע איבער פיהרער און רעגירער, וואָס האָבען פערראַטען די, וואָס האָבען זיי פאַר פיהרער און רעגירער געקרוינט.

די דאָזיגע ווערטער זענען פערצייכנט אין די פּראָטאָקאָלען פון אַ זיצונג, וואָס דער ראַט פון דער ענגלישער לייבאָר פּאַרטיי האָט אָפּגעהאַלטען אין לאָנדאָן אין חודש דעצעמבער פון יאָהר 1931, אויף יענער זיצונג האָט די לייבאָר־פּאַרטיי פאָרמעל און אָפיציעל זיך אָפּגעזאָגט פון איהר געוועזענעם פיהרער, דעם פּרעמיער ראַמזיי מאַקדאָנאַלד און איהם עפענטליך געשטעמפּעלט פאַר אַ פעררעטער. דאָס איז געווען באַלד נאָכדעם ווי די לייבאָר פּאַרטיי איז אַרויסגעשטויסען געוואָרען פון דער רעגירונג דורך איהר אייגענעם פּרעמיער'ס אַן־אָפּמאַך מיט די גרויסע באַלעבאַטישע פּאַרטייען, די קאָנסערוואַטיווען און די ליבעראַלען, מיט וועמעס הילף ער האָט פאָרמירט די אַזוי־גערופענע „נאַציאָנאַלע" רעגירונג אונטער זיין אייגענער פּרעמיערשאַפט, ווי עס זעהט אויס, הויבט־אָן די דאָזיגע וואָרנונג שוין בעצייטענס מקוים צו ווערען. מאַקדאָנאַלד הויבט אָן אַלץ מעהר צו פערלירען דעם צוטרוי צו איהם אויך פון די, וואָס האָבען איהם געשטיצט און איהם באַהילפיג געווען שוין נאָכדעם ווי ער איז געבליבען אַ פיהרער אָהן אַ פּאַרטיי.

אמת, מאַקדאָנאַלד איז קיינמאָל נישט געווען דער קליגסטער און פעהיגסטער לייבאָר־פיהרער אין ענגלאַנד. די פּאַרטיי האָט תמיד געהאַט צווישען איהרע פיהרער קליגערע און פעהיגערע מענשען פון איהם. אָבער ס'איז פאָרט געווען מאַקדאָנאַלד'ס לייטונג, וואָס האָט דערהויבען די לייבאָר־פּאַרטיי — צום איבערנעמען די רעגירונג־לייצעס אין איהרע הענט און ווערען די הערשערין איבער'ן לאַנד. האָט ער דאָך פערדינט זיין פּאַרטיי'ס לוין, די קרוין פון פּרעמיער־מיניסטער אין דער לייבאָר־רעגירונג. איז איהם אָבער דאָס ווינציג געווען; ער האָט זיך געוואָלט נאָך שטאַרקער בעפעסטיגען אין זאָטעל פון פּרעמיער, זיך בעוואָרענען קעגען פערלירען די פּרעמיער־שאַפט אַפילו אויב די לייבאָר־פּאַרטיי זאָל פערלירען די מאַכט. איז ער פערלאָפען דעם וועג און האָט אַליין פערשטויסען די לייבאָר־פּאַרטיי פון דער רעגירונג און זי געבראַכט צו איהר איצטיגער ירידה.

איז אוודאי גרויס געווען דער צאָרן פון די געטרייע לאַבאָריטען אויף זייער געוועזענעם פיהרער. זיי האָבען איהם אָפען בעשולדיגט אין טערשאַכערען פאַר אַ טאָפּ ליבזען זיין אייגענע פּאַרטיי, די פּאַרטיי, וואָס האָט איהם פאַר פּרעמיער געמאַכט. זיי האָבען איהם געשטעמפּעלט פאַר אַ פעררעטער און איהם געוואָרענט מיט דעם „גרויזאַמען משפּט פון דער געשיכטע" אָבער מאַקדאָנאַלד האָט זיך דערפון ווינציג געערגערט און איז געגאַנגען ווייטער אויף זיין וועג פון אַלץ מעהר און גרעסערע הנחות, צו די עקסטרעמע קאָנסערוואַטיווע כחות אין לאַנד. ס'האָט איהם אויך נישט אָפּגעהאַלטען דאָס, וואָס אַפילו די פּאָר געצעהלטע פריינד פון פריהער, די לאַבאָריטען, וואָס זענען מיט איהם מיטגעגאַנגען אין זיין נייע־פאָרמירטער קאָאַליציע־רעגירונג, אָדער, ווי מאַקדאָנאַלד האָט זי גערופען „נאַציאָנאַלע" רעגירונג, האָבען איינציגווייז זיך אָפּגעשאָקעלט פון איהם. ס'האָט אויסגעזעהען עפּעס אַזוי ווי איהם וואָלט הנאה געטאָן צו האָבען וואָס ווינציגער פון זיינע אַמאָליגע פריינד אַרום זיך, פאַר איינעם נאָר האָט מאַקדאָנאַלד דרך־ארץ געהאַט און אַפילו זיך אַביסעל געשראָקען פאַר איהם; דאָס איז געווען — פיליפּ סנאָודען.

סנאָודען, וואָס איז יאָהרען־לאַנג געווען איינער פון די פעהיגסטע, געוואַגסטע און עהרליכסטע פיהרער אין דער לייבאָר־פּאַרטיי, האָט געקענט מאַקדאָנאַלד'ען מיט זיינע שוואַכקייטען. אָבער סנאָודען האָט געהאָפט, אַז אַפילו אין דער „נאַציאָנאַלער" רעגירונג וועט מאַקדאָנאַלד נישט פערגעסען זיין חוב צו דער לייבאָר פּאַרטיי און צו איהרע פּרינציפּען, אויף וועמעס פּלאַטפאָרם ער איז אויסגעוואַקסען און גרויס געוואָרען. און כדי נישט לאָזען מאַקדאָנאַלד'ען אינגאַנצען זיך אָפּרייסען פון זיין שטאַם, האָט סנאָודען געהאַט איינגעווילליגט ווידער אָנצונעמען אַ פּאָרטפעל אין דעם נייעם קאַבינעט פון מאַקדאָנאַלד'ס „נאַציאָנאַלער" רעגירונג. אָבער אויך סנאָודען איז נישט לאַנג געבליבען מיט מאַקדאָנאַלד'ען. לעצטען סעפּטעמבער האָט פיליפּ סנאָודען רעזיגנירט פון מאַקדאָנאַלד'ס נייעם קאַבינעט. צוזאַמען מיט זיין רעזיגנאַציע האָט פיליפּ סנאָודען, וואָס איז אַ פּרינציפּיעלער געגנער פון הויכע טאַריפען און הייסער פערטיידיגער פון פרייען האַנדעל, צוגעשיקט זיין אַלטען פריינד און פּאַרטיי־חבר, מאַקדאָנאַלד'ען, אַ ידידי־בריוועלע וואָס האָט דעם אַמביציעזען פּרעמיער גאַרנישט געשמעקט. סנאָודען האָט דעמאָלט עפענטליך דערקלערט, אַז מאַקדאָנאַלד האָט איהם גענאַרט: אַז ער האָט איהם געהאַט צוגעזאָגט, זיך נישט אונטערצוּוואַרפען דעם ווילען פון די טאָריס, און האַנדלען ווי אומאָפּהענגיג און אין איינקלאַנג מיט די פּרינציפּען פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, און צום סוף האָט ער גאָר געמאַכט די „נאַציאָנאַלע" רעגירונג פאַר אַ געצייג אין די הענט פון די עקסטרעמע קאָנסערוואַטיווען, און האָט כסדר געטאָן נאָר זייער ווילען, ווי אַ מוסטער פון אַזאַ מין איבערענטפערען די רעגירונג אינגאַנצען אין די הענט פון טאָריס, האָט סנאָודען דעמאָלט אָנגעוויזען אויף מאַקדאָנאַלד'ס אויפטו מיט זיין היסטאָרישער אָטאָוואַ־קאָנפערענץ פאַראַיאָהרען זומער, וואו די בריטישע טאַריפען זענען אַרויפגעשרויפט געוואָרען צו אַן אומבערעכטיגטער הויך, ווייל אַזוי האָבען געפאָדערט די אינטערעסען פון ענגלאַנד'ס גרויס־אינדוסטריאַליסטען.

דאָס איז געווען דער ערשטער ריס צווישען סנאָודען'ען און מאַקדאָנאַלד'ען, און דער ערשטער אָנזאָג אויף אַ גיכען סוף צו דער לאַנגער פערציג־יאָהריגער פריינדשאַפט צווישען אָט די צוויי היסטאָריש־געוואָרענע פיגורען פון דער ענגלישער אַרבייטער־בעוועגונג. איצט איז געקומען דער סוף.

פיליפּ סנאָודען, איצט לאָרד סנאָודען און אַ מיטגליד פון לאָרדען־הויז, איז די טעג אַרויסגעטראָטען, טאַקע אין לאָרדען־הויז, מיט אַזאַ שווערער אַטאַקע אויף מאַקדאָנאַלד'ען, אַז עס האָט אָפּגעקלונגען איבער דער גאַנצער וועלט. ער האָט „געערט" דעם פּרעמיער מיט אַזעלכע „כיבודים" ווי „פּראַזען־שיסער" און „געפאַהר פאַר'ן לאַנד".

אַרויסגעקומען איז דאָס פון פּרעמיער מאַקדאָנאַלד'ס בעזוך אין וואַשינגטאָן עטליכע וואָכען צוריק. נאָך זיין קאָנפערענץ אין וואַשינגטאָן מיט פּרעזידענט רוזוועלט, האָבען זיי ביידע, מאַקדאָנאַלד און רוזוועלט, פערעפענטליכט אַ געמיינזאַמע דערקלערונג וועגען דעם „גרויסען אויפטו" פון זייער דורכשמועסען זיך, דער שמועס, ווי די לעזער געדענקען מן הסתם, איז געווען, דער עיקר, וועגען אַן אָפּשטעל פון טאַריפען־מלחמה צווישען אַמעריקע און ענגלאַנד, האָט פיליפּ סנאָודען אַ נעם געטאָן אויפ'ן צימבעל די דאָזיגע געמיינזאַמע עפענטליכע דערקלערונג און האָט געמאַכט פון איהר אַש און בלאָטע. אין אַ לאַנגער, פייערדיגער רעדע האָט אָט דער געוועזענער פינאַנץ־מיניסטער און טאַריף־עקספּערט, סנאָודען, געמאַכט אַ סך־הכל פון דער גאַנצער קאָנפערענץ צווישען מאַקדאָנאַלד'ען מיט רוזוועלט'ען, וואָס איז אַ קנאַפּער כבוד פאַר ביידען. ער האָט דורכגעפיהרט אַן אַנאַליז פון כמעט יעדען זאַץ אין זייער געמיינזאַמער עפענטליכער דערקלערונג, וואָס איז געווען אָפּגעדרוקט אין אַלע אַמעריקאַנער צייטונגען און איבערגעדרוקט איבער דער גאַנצער וועלט, און ער האָט געוויזען, וואָס פאַר אַ פוסטער, גאָרנישט־זאָגענדיגער און פערפיהרערישער דאָקומענט דאָס איז און אָט ביי דער געלעגענהייט האָט עס דער שאַרפער, בייסענדיגער פיליפּ סנאָודען געוואָרענט ענגלאַנד געגען דער געפאַהר וואָס הייסט ראַמזיי מאַקדאָנאַלד.

סנאָודען איז געגאַנגען אַזוי ווייט ווי פאָדערען פון'ם קאַבינעט, אַז ער זאָל אונטערזוכען פּרעמיער מאַקדאָנאַלדס מעשים, זיינע פּאָליטישע מיסיעס און זיין אַרומיאָגען זיך איבער דער וועלט יעדעס מאָל מיט נייע „רעטונגס־פּלענער".

איז דאָס נישט דער אָנהויב פון דער געשיכטעס „גרויזאַמען משפּט" איבער מאַקדאָנאַלד'ן, וואָס דיין פּאַרטיי האָט איהם פאָראויסגעזאָגט?

בעדער און וועשערייען

א געשעפט אין פאלעסטינע

(ספעציעלע קארעספאנדענץ)

פון ב. סמאָליאַר.

אין ירושלים און אין חיפה — אין די צוויי גרעסטע שטעט פון ארץ־ישראל — קלאָגען זיך די באַלעבאָסטעס, אַז זייער וועש איז נישט גענוג ריין געוואַשען. זיי קלאָגען זיך אויף זייערע וועשערייען און זיי זענען גערעכט. קיין איינציגע וועשעריי אין די דאָזיגע שטעט איז נישט אימשטאַנד כעמיש אַזוי אויסצוואַשען א ליילעך, אַז עס זאָל נאָך דעם פרעסען אַרויסקומען קלאָר און זויבער.

און נאָך אַ זאַך איז פעראַן, וואָס רופט ביי זיי אַרויס אומצופרידענהייט; אויסער דעם, וואָס דאָס וועש ווערט געוואַשען נישט גענוג ריין, קאָסט נאָך דאָס וואַשען דאָ זעהר טייער.

פאַלעסטינע איז אַ לאַנד, וואו אויב מען רעדט מעגען וואַשען וועש, מיינט מען גרויסע וועש, פאַמיליען־וועש.

דאָ וואַשען די וועשערייען בלויז אוי'פ'ן שטיק, בלויז אויפ'ן שטיק — רעכענען זיי שטיק־פרייזען; און וואָס עס מיינט צאָהלען פאַר וואַשען פון שטיק, ווייסט יעדע באַלעבאָסטע.

אייגענטליך אָבער וואָס וויל קומען אַהער און דאָ אַוועקשטעלען אַ גרויסע וועשעריי, מוז געדענקען צוויי זאַכען: ער מוז וויסען, אַז צוליב דעם וואָס דער קלימאַט אין פאַלעסטינע איז צעהן מאָנאַטען דורכ'ן יאָהר אַ הייסער, קען אַ היימישע באַלעבאָסטע דאָ אַליין וואַשען איהרע קלענערע וועש, און עס אויסטריקענען אויף דער זון אין פערלויף פון איין שטונדע צייט. ער מוז אויך וויסען — און דאָס איז דער עיקר — אַז וואַסער אין ירושלים, פשוטע וואַסער צום וואַשען איז אַ זעהר טייערע אויסגאַבע.

ירושלים האָט נישט קיין אייגענע וואַסער. ירושלים איז אָפּהענגיג אין וואַסער פון די וואַסער־רעזערוואואַרען, וואָס ליגען מיילען־ווייט פון שטאָט, די דאָזיגע וואַסער־רעזערוואואַרען ווערען אָפּהענגיג פון רעגען, געהט אַ סך רעגען אין פערלויף פון די צוויי מאָנאַטען ווען עס רעגענט אין פאַלעסטינע, דאַן ווערען די וואַסער־רעזערוואואַרען פול און עס קלעקט אין ירושלים וואַסער פאַר אַ גאַנץ קיילעכדיג יאָהר. געהט אָבער אין די דאָזיגע צוויי מאָנאַטען נישט גענוג רעגען, דאַן איז פעראַן די געפאַהר אין ירושלים, אַז נישט בלויז וועשערייען זאָלען נישט האָבען קיין וואַסער צום וואַשען, נאָר אַז זאָגאַר פריוואַטע הייזער זאָלען נישט האָבען קיין וואַסער צום טרינקען.

ווי עס איז צו זעהען דאַרף אַן אונטערנעהמער ניישט אונטערשאַצען דעם פרייז אויף וואַסער. די וואַסער אין ירושלים ווערט פערקויפט אויף „בלעכען" פונקט ווי, לאָמיר זאָגען, געזאָלין, פאַר אויטאָמאָבילען. און מיט וואַסער אין ירושלים פליוסקעט מען זיך נישט.

אַ פעהיגער וועשעריי־אונטערנעהמער וואָלט זיך אָבער געקענט אַן עצה געבען אויך מיט דער פראַגע פון וואַסער. ער וואָלט געקענט אויפבויען זיין וועשעריי נישט גראָד אין סאַמע ירושלים, נאָר אין אַ געגענד לעבען ירושלים, וואו עס איז פעראַן גענוג וואַסער. ער וואָלט זי געקענט אויפבויען אין יריחו, וואָס ליגט אַ שטונדע רייזע פון ירושלים, אָדער אַרום תל־אביב, וואָס איז עטוואָס מעהר ווי אַ שטונדע רייזע פון ירושלים, ער וואָלט אַזוי אַרום געקענט לעזען דאָס גאַנצע פראָבלעם פון וואַסער. און די פערטיגע וועש וואָלט ער געקענט אָפּפיהרען קיין ירושלים און זי צעפיהרען צווישען די קונים אויף אַ געוועהנליכען אופן.

דער ענין פיהרט אונז אַרויף אויף אַ צווייטען פראָיעקט, אויף אַ פראָיעקט צו בויען אין ירושלים אַ שוויץ־באָד.

ירושלים — די שטאָט פון קאַרגע הונדערט טויזענד איינוואוינער — האָט נישט קיין איינציגע באָד אַפילו. טויזענדער יאָהרען אַז די שטאָט עקזיסטירט, און האָט נאָך ביז היינטיגען טאָג קיין באָד נישט.

די אַראַבער אין ירושלים — זיי קענען זיך אפשר בעגעהען אָהן אַ באָד. עס איז אָבער פעראַן אין ירושלים אַ גאַנץ היבשע יודישע בעפעלקערונג, און פאַר איהר צו בויען אַ שוויץ־באָד — אַן אַזוי־ גערופענע טערקישע באָד, — איז היינט צו טאָג נישט קיין שלעכט געשעפט.

אַ שוויץ־באָד אין פאַלעסטינע פאָדערט נישט קיין גרויסע אויסגאַבען, פאַר אַ שוויץ־באָד דאַרף מען נישט אַזויפיל וואַסער ווי פאַר אַ געוועהנליכער באָד. וואָס מען דאַרף דאָרט איז בלויז — גוטע שפּריץ־בעדער אויף אָפּצוואַשען זיך נאָכדעם ווי מען פאַרעט זיך אויס.

פאַר שפּריץ־בעדער איז נאָך אין ירושלים פעראַן גענוג וואַסער אויף אַ גאַנץ קיילעכדיג יאָהר, הייסע שפּריץ־בעדער אין די עטליכע קאַלטע מאָנאַטען, און קאַלטע, שפּריץ־בעדער אין די לאַנגע הייסע מאָנאַטען — דאָס איז וואָס די יודישע בעפעלקערונג פון פאַלעסטינע זוכט און וויל האָבען.

היינט צו טאָג, ווען איינער בויט זיך אַ הויז אין ירושלים, בויט ער זי שוין, באַטיירליך, מיט אַ וואַנע און מיט אַ שפּריץ, און מיט אַלע מאָדערנע איינריכטונגען. נישט אַלע הייזער אין ירושלים זענען אָבער ערשט־געבויט. דערוויל לעבט נאָך אַ היבשע קאָמפּאַקטע מאַסע יודען אין דער „אַלטער שטאָט" פון ירושלים; אין דעם קוואַרטאַל, וואו מען שען האָבען אויף זייער לעבען נישט אָנגעקוקט קיין באָד, און ווייסען אַפילו נישט ווי אַזוי אַ באָד קוקט אויס.

אין מילאַן — אין איטאַליען — האָב איך מיט איינייגע יאָהר צוריק געזעהען אַזאַ שפּריץ־באָד, וועלכע מען דאַרף איצט אין ירושלים. מילאַן איז זומער פונקט אַזוי הייס ווי ירושלים, מענשען גייען דאָרט אין גאַס און ווישען זיך דעם שווייס, און קענען זיך מאַנכע טעג קיין עצה נישט געבען מיט דער היץ.

אין יענע הייסע טעג ציהען זיך מתנות מענשען — מעהרסטענטהייל אָרימע אַרבייטער, — צו דעם סקווער אין סאַמע צענטער פון שטאָט, און לאָזען זיך דאָרט אַראָפּ פון אונטען, דאָרט, אונטער דעם סקוועער, שטעהען פאַר זיי פאַרטיג שפּריץ־בעדער, דאָרט נעהמען זיי אַ קאַלטען „טוש" דאָרט וואַשען זיי זיך אָפּ און פון דאָרט קומען זיי אַרויס פריש, אָפּגעקילט און אויסגעבאָדען.

אַזעלכע שפּריץ־בעדער דאַרף אויך האָבען ירושלים. אין די הייסע זומער־מאָנאַטען וואָלטען אַרבייטער דאָרט זיך אָפּגעפרישט און אויסגעוואַשען נאָך דעם שווערען הייסען טאָג פון שמוץ און אַרבייט, און אין די קיהלע ווינטער־טעג וואָלט מען דאָרט געקענט מאַכען אַ „טערקישע באָד" מיט הייסע שפּריצען, מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, וואָס אַזאַ באָד דאַרף האָבען.

יאָסעלע ראָזענבלאַט דער קעניג פון די חזנים

צו זיין פּלוצלינגען טויט אין ארץ־ישראל

ווי בעקאַנט איז אין ירושלים פּלוצלונג נפטר געוואָרען דורך אַ האַרץ־שלאַג דער וועלט־בעריהמ־טער חזן, דער קעניג פון די חזנים, יאָסעלע ראָ־זענבלאַט.

חזן יאָסעלע ראָזענבלאַט האָט פערבראַכט אַרום ים־המלח אין וועלכען ער האָט זיך נאָך געבאָדען ער האָט אויסגעזעהען געזונד און קיינער האָט זיך נאַרנישט געריכט דאָס מיט איהם וועט עפּעס טראַגישעס געשעהען. פּלוצלונג האָט ער בעקומען אַ האַרץ־אַטאַקע, און זיין לאַגע איז גלייך געווען גע־פעהרליך, מיט גרויסער שנעלקייט האָט מען איהם אַפּגעפיהרט קיין ירושלים, און דאָרט האָט מען אַנגע־שטרענגט גרויסע מעדיצינישע בעמיהונגען איהם צו ראַטעווען, אָבער ס'איז געווען אומזיסט, זיין פּרוי איז געווען נעבען זיין בעט אַ גאַנצע נאַכט, פאַר טאָג האָט ער איהר געזאָגט, אַז ער פיהלט זיך בעסער און געבעטען אויסלעשען די ליכט. אין דעם זעלבען מאָמענט איז אויסגעלאָשען געוואָרען דער לעצטער פונק פון זיין לעבען און ער איז געבלי־בען ליגען טויט.

* * *

ביטער איז איצט דער גורל פון יודישען פאָלק, מיר געהען דורך פון איין אומגליק צו אַ צווייטען, פון איין פערלוסט איבער אַ צווייטען. ערשט האָבען מיר איבערגעלעבט אַזאַ טראַגעדיע דורך דער ערמאָר־דונג פון דעם בריליאַנטענעם יונגען ציוניסטישען פיהרער דר. חיים אַרלאַזאַראָוו, און שוין האָבען מיר צו טרויערען אויף יאָסעלע ראָזענבלאַט.

יאָסעלע ראָזענבלאַט איז קיינמאָל נישט געווען אַ משורר; נאָך אַלס קינד איז ער געוואָרען אַ חזן, און ער איז בעצייכענט געוואָרען אַלס אַ וואונדער קינד חזן. צו דער גרויסער צופרידענהייט פון ליב־האָבער פון חזנות, איז יאָסעלע נישט געבליבען ביי דער מדרגה פון וואונדער־קינד, נאָר ער איז טאַקע געוואַקסען אַלס דער גרעסטער חזן פון זיין צייט.

יאָסעלע ראָזענבלאַט איז געבוירען געוואָרען מיט 51 יאָהר צוריק אין ביעלאַצע־קאָוו, פון וואַנען פיל חזנים זענען אַרויסגעקומען, זיין פאָטער איז געווען אַ גרויסער מתפלל, און ער האָט יאָסעלען געלערנט די יסודות פון תפילה און נגינה, ווען ער איז אַלט געווען זיבען יאָהר האָט זיין פאָטער זיך אַרויסגעצויגען קיין סאַדאַגורא, אַ בעריהמט חסידיש שטעטעל אין בוקאָווינאַ. דאָרט האָט יאָסעלע זיך אָנ געזאַפּט מיט חסידישע התלהבות, פון קינדהייט אָן, צווישען די דאָרטיגע חסידים איז ער אויך געוואָרען זעהר פּאָפּולער צוליב זיין נגינה, מיט זיין דאַווע־נען פאַר'ן עמוד, אַלס קינד האָט ער אַזוי אויסגע־נומען, אַז מען האָט איהם געפיהרט קיין ווין, דאָרט דאַוועגען און ער האָט זיך אויסגעצייכענט.

די ערשטע חזנות־שטעלע האָט יאָסעלע בעקו־מען אין מונקאַטש, די בעריהמטע חסידישע שטאָט, וואָס האָט בעלאַנגט צו אונגאַרן, און פון דאָרט האָט מען איהם אַריבערגעפיהרט קיין פּרעסבורג, זיין שם אַלס גרויסער חזן האָט זיך געהויבען און מען האָט איהם גערופען יאָסעלע פּרעסבורגער. זיין שם האָט נאָך מעהר געוואַקסען צוליב דעם, וואָס אַ חוץ זיין וואונדערבאַרען שעהנעם דאַווענען און זינגען האָט ער פערפאַסט זעהר שעהנע חזנישע קאָמפּאָזי־ציעס, וועלכע האָבען זעהר שטאַרק אויסגענומען.

פינף יאָהר איז ער געווען חזן אין פּרעסבורג דאַן האָט מען איהם אַריבערגענומען אַלס אויבער־קאַנטאָר פון האַמבורג, וואו ער איז געווען זעקס יאָהר.

פון דאָרט ווערט ער אַריבערגענומען קיין ניו־יאָרק פון דער דאָרטיגער אונגאַריש־יודישער גע־מיינדע אַלס חזן פאַר איהר אוהב יעקב שוהל.

פון דאָרט איז חזן יאָסעלע ראָזענבלאַטס ער־פאָלג געווען אונגעהויער גרויס. נישט נאָר האָט זיין שוהל איהם געצאָהלט דעם גרעסטען געהאַלט וואָס מען האָט געגעבען אַ חזן, נאָר יאָסעלע ראָזענבלאַט צייכענט זיך אויך אויס אַלס גרויסער זינגער אויף קאָנצערטען וואָס ער האָט צוערשט געגעבען פאַר העלפען יודישע מלחמה־קרבנות זיין ערפאָלג איז אַזוי ריזיג, דאָס דער דירעקטאָר פון שיקאַגאָר אָפּער־ראַ־קאָמפּאַני באָט איהם אָן צוויי טויזענד דאָלאַר אַ נאַכט פאַר זינגען אין דער אָפּערא.

יאָסעלע ראָזענבלאַט האָט געזונגען שירה אין זיין דאַווענען. ער האָט געהאַט מיט וואָס צו זינגען. אַ וואונדערבאַר זיסען טענאָר, מיט אַ גלענצענדער קאָלאָראַטור, און מיט אַ פאַלצעט, וואָס האָט אַרויס גערופען די גרעסטע ענטציקונג. זיין צולאָזען זיך אין נגינה אויף די איידעלסטע טענער האָט געגרייכט די שערי השמים, וועניגסטענס אין דער פאַנטאַזיע פון די צוהערער. אַזאַ זיסען זינגען אין דאַווענען ווי ביי חזן יאָסעלע ראָזענבלאַט האָט מען פון קיין אַנדערען נישט געהערט.

חזן יאָסעלע ראָזענבלאַט האָט בערייזט איראָפּא און איבעראַל געהאַט גרויס ערפאָלג, ער איז אויך געווען איינינגע מאָל אין ארץ־ישראל. ער האָט דאָס לאַנד געליבט. די שעהנקייט פון זיין נשמה האָט גע־זוכט זיך צוזאַמענצוגיסען מיט דער שעהנקייט פון דעם יודישען לאַנד, און איצט האָט דאָרט זיין נשמה זיך צוזאַמענגעגאָסען מיט דער אייביגקייט.

אין דער געשיכטע פון חזנות וועט יאָסעלע ראָ־זענבלאַטס נאָמען אייביג דערמאָנט ווערען אַלס דער גרעסטער חזן פון זיין צייט. מען וועט איהם זיכער אַריבערעכענען צווישען די גרעסטע חזנים, וואָס דאָס יודישע פאָלק האָט ווען עס איז געהאַט, עהרע זיין אָנדענקען.

מאָריס מייער.

Dr. med.
L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07
ספעציאַל־אַרצט פאַר הויט־ און געשלעכטס־
קראַנקהייטען. מענער־ שוואַכע־בעהאַנד־
לונג און סעקסועלע בעראַטונג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעסטניצע־פּרייזען.

גרויסע סענסאַציע מיט א פידעל

פאר א מיליאן פראנק פון א יודישען ארבייטסלאזען

(סוף פון פרייטאָג)

דער שעף פון דער סטאַציע האָט אַנגעקלונגען מאָריס ראַשלין האָט געציטערט:

— ווען די פידעל נאָך זיין? — האָט שוין נישט עמיצער זי צוגענומען? —

עס איז לייכט צו פערשטעהן זיין אנגסט. מיט אַ שנה צוריק איז ער אַרויס פון שטוב. אָרים, אָהן שום האָפנונג. מיט איין ווילען בלויז:

— פערקויפען די פידעל פאַר 50 פראַנק. עפעס קויפען זיינע קינדער!

און דאָ האָט דער דיריגענט איהם דערצעהלט די וואונדערבאַרע געשיכטע: — אייער פידעל איז אַן אַמאַטי און עס קען זיין, אַז איהר פערמאָגט אַן אוצר — אַ מיליאָן! — און דאָ האָט ער גאָר פערלוי־רען דעם אוצר. 22 יאָהר געהאַט די פידעל און צום סוף, ווען ער האָט זיך דערוואוסט וועגען פראַכטפולען מור פון די סטרונעס — האָט ער זיין פידעל פערלוירען!

די סעקונדען האָבען זיך איהם אויסגעוויזען, ווי דורות גאַנצע.

דער שעף האָט בעקומען אַן ענטפער:

— נישטאָ דער צוג שוין.

מאָריס האָט גענומען וויינען:

— קלינגט ווייטער!

דער שעף האָט געהויבען מיט די אַקסלען.

— וויפיל איז ווערט די גאַנצע פידעל?

דאָס האָט מאָריס דעם שעף איצט נישט גע־קענט זאָגען.

אָבער אין דער מינוט איז אַנגעקומען אַ טע־לעפאָן.

— מען האָט גענומען אַ פידעל!

מאָריס האָט פון פרייד זיך אַזש צעוויינט. ער איז שנעל אַריין אין צוג און איז אַוועק צו דער נאָהענסטער סטאַנציע. ער איז ווי אַ ווילדער צו־געלאָפען צו דער בודקע פון שעף. מעהר האָט ער רעדען נישט געקענט.

— אויפ'ן טישעל איז געלעגען זיין פידעל!

דער ארבייטסלאָזער האָט טאַקע אַן אוצר

דאָ האָט זיך עס ערשט אָנגעהויבען. די פרוי האָט אויסגעהערט די אויסטערלישע געשיכטע פון זייער גליק און זי האָט מיט צווייפעל צוגעגעבען:

— זאָל עס נאָר זיין אמת...

אָבער מאָריס האָט שוין נישט גערוהט. ער איז אַוועק מיט דער פידעל צו גרויסע עקספּערטען. איינער, אַ צווייטער האָט געזאָגט:

— יאָ, אַ טייערע פידעל.

— אָבער צו אַן אמת'ער אַמאַטי?

מען האָט געמאַכט פערשידענע פּרובען. מען האָט געשפּילט אויף איהר — דער קלאַנג איז גע־ווען אַ געטליכער. מען האָט אַריינגערעדט איינוויי־ניג — דער ווידערקול איז געווען זעהר שטאַרק און האָט נאָכגעקלונגען נאָך בעזונדערס.

מיט דער פידעל האָבען זיך פּעראינטערעסירט גרויסע מוזיקער און מען האָט צונויפגערופען עט־ליכע פון די אָנגעזעהענסטע פּאַריזער עקספּערטען. מען האָט לאַנג בעטראַכט די פידעל, און דער בע־שלוס איז געווען, אַז ראַשלין האָט טאַקע די פער־שוואונדענע פידעל פון ניקאָליי אַמאַטי. די פידעל איז טאַקע ווערט

איין מיליאָן

איצט איז שוין מאָריס ראַשלין זיכער אין זיין גליק. אמת, מיט אַ קורצער צייט צוריק האָט מען פאַר דער פידעל אין לאָמבאַרד איהם נישט אויסגעבאָרגט מעהר ווי 25 פראַנק. אָבער איצט האָט ער זיין רייכטום! — אַ מיליאָן פראַנק און אפשר מעהר. אַן אָנגעזעהענער פראַנצויזישער מו־זיק קריטיקער איז אָפּגעפאָהרען קיין ניו־יאָרק פער־האַנדלען וועגען דער פידעל. ער וואַרט אויף אַ טעלעגראַמע. אַ גרויסער אונטערנעהמער לייגט פאַר ראַשלינען אַ גרויסע סומע געלד פרי צו מאַכען אַ טורנעע. מען שרייבט אונטער אַ מיליאָניגע פערזי־כערונג פאַר דער פידעל. אין שטוב האַלט שוין מעהר ראַשלין ניט זיין אוצר. אין אַן אייזערנער קאַסעטקע פון אַ גרויסער פּאַריזער באַנק ליגט די פידעל בעהאַלטען. 22 יאָהר האָט זי זיך געוואַל־גערט, און איצט איז זי אָפּגעהיט, ווי אַן אויג אין קאָפּ. אָבער פון צייט צו צייט קומט מאָריס שפּילען אויף זיין פידעל. ער היט זי אָפּ ווי אַן אויג אין קאָפּ.

— מיין מיליאָן! —

ער וואַרט יעדען טאָג אויף דער גוטער ידיעה פון ניו־יאָרק.

באַלד קומט זי.

באַלד קומט דאָס גליק.

אָבער דערוויל...

דערוויל געהט מאָריס נאָך יעדעס מאָל געה־מען זיין... שטיצע.

לעבען דאַרף ער דאָך.

די קינדער ווילען עסען.

דער מיליאָן וועט קומען. אָבער דערוויל איז נישטאָ קיין אַרבייט און דער מיליאָנער מוז נאָך לעבען פון די פאַר פראַנק פון דער שטיצע פאַר אַרבייטסלאָזע.

Dr. R.
Zalcwasser
CHIRURG — כירורג
ציגעלגאַס 19, טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 בייטאָג און פון 4—7 נאָכמ.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאַליסט פאַר וועגערישע און געשלעכטס־קראַנקה.
צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32.
נעהמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָוונט. זונטאָג פון 9—11 בייטאָג.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

רעהאביליטאציע פון בעשטראפטע

די הומאניטארסטע אינסטיטוציע, וועלכע די מאדערנע קרימינאלאגיע האט געשאפען, בכדי צו פערגרינגערן דעם גורל פון א פער'משפט'ען איז אהן א צווייפעל די א.ג. רעהאביליטאציע. רעהאביליטאציע הייסט צוריקשטעלען א פער'משפט'ען אין דער פריהערדיגער רעכטליך-בירגערליכער לאגע נישט בלויז, ווי פיל מיינען, דורך א רעוויזיע פון פראצעס און בעווייזען די אומשולד, נאר אויך אויפן סמך פון א פעסטשטעלונג פון א בערופענעם געריכט, אז ער פערדינט א דאנק זיין שפעטערדיגער אויפפיהרונג א פולשטענדיגע מחילה.

וואס פארא בעדינגונגען זענען נויטיג בכדי רעהאביליטירט צו ווערען?

לויט די פערפליכטענדע ביי אונז פארשריפטען (ארט. 90 פון שטראף-קאדעקס און 636-639 פון קאדעקס פון דער שטראף-פראצעדור), האט דאס רעכט רעהאביליטירט צו ווערען יעדער פערמשפטער אומאפהענגיג פון כאראקטער פון בעגאנגענעם פערברעך און שארפקייט פון דער בעקומענער שטראף, אויב ער ענטשפרעכט פאלגענדע בעדינגונגען:

1) ס'איז שוין פערביי 10 יאהר, זייט ער איז אפגעקומען די שטראף אדער זייט זי איז איהם געשאנקען געווארען עווענטועל פערעלטערט געווארען.

2) ער האט בעפרידיגט אדער וועהניגסטענס זיך בעמיהט צו בעפרידיגען די עוולה אדער קלאגער — דעם מאטעריעלען שאדען, וואס ער האט פערשאפט דעם געליטענעם דורכ'ן בעגאנגענעם פערברעך;

3) ער איז ביז צום משפט און הויפטזעכליך נאכ'ן פראצעס שוין מעהר נישט פער'משפט געווארען פאר קיין פערברעך, נישט רעכענענדיג קליינע שטראפען פאר נישט שענדליכע איבערטרעטונגען.

פאלגען פון א רעהאביליטאציע

מיט'ן מאמענט, ווען א פער'משפט'ער ווערט רעהאביליטירט, הויבט מען איהם אן צו בעטראכטען פאר א געריכטליך-אומבעפלעקטען בירגער; די שטראף ווערט דאן גלייך אויסגעשטראכען פון דער שטראף-קארטע פון צענטראלען שטראף-רעגיסטער, וואס פיהרט זיך אין ווארשא ביים מיניסטעריום און פון די קאנצלייען פון די אדמיניסטראטיווע ארגאנען.

וועגען דער שטראף טאר נישט געגעבען ווערען קיין שום אינפארמאציעס נישט בלויז קיין פריוואטע פערזאנען, נאר אפילו אויך נישט אויף דער אנפראגע פון דער פראקוראטור אדער געריכט; ס'טאר אויך נישט געמאכט ווערען קיין שום אדנאטאציעס וועגען דער שטראף אין די ארויסגעגעבענע דעם פער'משפט'ען, מאראל, שטראפליכקייט אדער אנדערע צייגנישען; דער פער'משפט'ער איז דעסגלייכען אויך שוין נישט מחויב אויף דער פראגע פון געריכט אדער אנדערער מאכט אין קיין שום פאל צו דערמאנען וועגען זיין אמאליגער שטראף.

וועלכע מאכט איז האמפעטענט צו ערטיילען א רעהאביליטאציע?

וועגען א רעהאביליטאציע דארף זיך דער פער-אינטערעסירטער פער'משפט'ער ווענדען אין קרייז-געריכט, וועלכער האט ארויסגעטראגען דעם שטראף אורטייל אין דער ערשטער אינסטאנץ אדער אין שטח פון וועלכען ס'געפינט זיך דאס שטעדטישע געריכט, וואס האט ארויסגעגעבען די שטראף. אין פאל, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען אייניגע שטראף-אורטיילען פון פערשידענע געריכטען, דעצידירט וועגען א רעהאביליטאציע דאס קרייז-געריכט, וואס האט ארויסגעטראגען דעם לעצטען פסק-דין.

די פראצעדור ביי א רעהאביליטאציע

דער פעטענט דערלאנגט א בקשה אין קרייז-געריכט. די בקשה ווערט איבערגעשיקט אין דער פראקוראטור וועגען אנ'אפיניע. אין נויטיגע פאלען פעראָרדענט די פראקוראטור אנ'ענטשפרעכענדע אויספארשונג, וועלכע ווערט אגב געפיהרט מיט דער גרעסטער פארזיכטיגקייט און דיסקרעציע.

וועגען דער אייגענטליכער רעהאביליטאציע דעצידירט דאס געריכט אויף א פערטרויליכע זיצונג. אין פאל פון אנ'אפזאג, קאן זיך דער בע'עוולה'טער אין משך פון 7 טעג ווענדען מיט אנ'אנקלאגע אין אפעלאציע-געריכט.

י. אינפעלד

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען-געריכט

געריכטס-דעפאזיטען

מיט'ן אריינטראגען אין געריכטס-דעפאזיט א צוגעשיקטע סומע, איז נאך דער שולדיגער חוב ניט ערלעדיגט.

דער בעל-חוב איז נאך וועהניגסטענס מחויב אויך וועגען דעם צו מעלדען דעם קרעדיטאר.

צוריק-קויף-רעכט

דער כלל וועגען דעם, אז דער פערקויפער פון אנ'אביעקט קאן זיך איבערלאזען די רעכט דעם זעלבען אביעקט צוריקצוקויפען פאר'ן פערקויפטען פרייז, איז נוגע בלויז אומבעוועגליכע גיטער (הייזער, פלעצער) און קאן נישט האבען קיין אנווענדונג לגבי בעוועגליכע חפצים. דער בעדינג וועגען צוריק-קויף-רעכט דארף נאר פעסטגעשטעלט ווערען אין פרינציפ. וואס שייך דעם טערמין פון דער גילטיגקייט פון אזא בעדינג איז אלץ איינס, צי דער טערמין איז אפגערעדט געווארען אדער נישט, פערפאלט ער אין משך פון פינף יאהר.

וועקסעל-פעלשונג און אפערע

א באנדע שולער האבען אריינגעצויגען אין זייער קאמפאניע א לייכטזיניג צוגעזאגען זוהנדעל פון רייכע עלטערן און איהם בעוואויגען נאכצומאכען דעם פאטערס וועקסלען. די אויסרעכענונג איז געווען, אז דער גביר וועט דאך נישט שטעלען זיין זוהן אין א סכנה אריינצופאלען אין קרימינאל און ממילא וועט ער מוזען די אונטערגעשטעלטע סחורה אויסקויפען. אזוי ארום וועט זיין פרנסה.

די שולערס האבען זיך אבער פערטעכענט — ווייל דער רייכער פאטער האט נישט געקוקט אויף קיין שום מניעות און דעם ענין איבערגעגעבען דער פראקוראטור.

די אונטערשפילער זענען צוגעצויגען געווארען צו שטראפליכער פעראנטווארטליכקייט. וועגען דער רעכטליכער קוואליפיקאציע פון זייער פערברעך האט זיך געפיהרט איבער די געריכטס-אינסטאנצען א לאנגער שטרייט.

איין אינסטאנץ האט געהאלטען, אז זיי זענען בעגאנגען א שאנטאזש. די צווייטע אינסטאנץ האט זיי גאר פער'משפט פאר אנ'אפערע. דאס העכסטע געריכט האט אבער איינגעזעהן אין זייער האנדלונג א מיטאנטיילונג אין וועקסעל-פעלשער.

שטרייק—העכערע סיבה

פאר נישט אויספיהרען צום אפגערעדטען טערמין א גענומענע אויף זיך התחייבות דראהט אלגעמיינע אדער ספעציעלע ציוויל-רעכטליכע קאנסעקווענצן.

פערהאן אבער געוויסע מניעות, וועלכע דערלאזען נישט אויספירען אין דער בעשטימטער צייט די בעדינגונגען פון אפמאך. אזעלכע אנערקענטע מניעות טארען אבער נישט פאראויסגעזעהען ווערען און זייער ווירקונג איז נישט אפהענגיג פון ווילען פון בעטרעפענדען קאנטראהענט.

א שטרייק, מעג אפילו זיין א לאקאלער, קאן אויך גילטען פאר א מניעה נישט אויסצופיהרען אנ'אפמאך אבער נאר אין דעם פאל, ווען דער שטרייק איז אויסגעבראכען נישט צוליב דער שולד פון בעל התחייב און די ליקווידאציע פון שטרייק איז אויך נישט אבהענגיג פון זיין גוטען ווילען.

אלימענטען און פאמיליע-לעבען

א פרוי האט נישט קיין רעכט צו פאדערן פון איהר מאן אלימענטען, אויב זי וויל נים וואוינען מיט איהם צוזאמען. דאס הייסט אבער נישט, אז א פרוי טאר בשום אופן נישט פערלאזען דעם מאנ'ס וואוינונג, אויב זי וויל נישט דורכדעם פערלירען די רעכט אויף אלימענטען.

ווי באלד דער מאן פיהרט זיך לגבי איהר אזוי אויף, אז דאס צוזאמענלעבען איז אוממעגליך, מעג זי זיך ארויסציהען פון מאנ'ס דירה און איהר רעכט אויף אלימענטען ווערען אין אזא פאל בכלל נישט שוואכער.

שלאגען, בעליידיגען, שעלטען אפילו איהרע עלטערן און נאהענטע קרובים (ברידער, שוועסטער באבע, זיידע) צווינגען זי צו נישט נארמאלע געשעכטליכע בעציהונגען זענען גענוגענדע סיבות צו פאדערן אלימענטען, אפילו נישט וואוינענדיג צוזאמען מיטן מאן.

איינגע אינטערעסאנטע רעכטליכע אויפקלערונגען

איבערליציטאציעס פון אומבעוועגליכע גיטער

דער קאדעקס פון דער נייער ציווילער פראצעדור פיהרט אריין אין עקזעקוציע-וועזען די אינסטיטוציעס פון איבערליציטאציעס. די איינריכטונג בעשטעהט דערין, וואס אין משך פון דער וואך נאכדעם ווי די קויף-רעכט פון הויז אדער אנדער אומבעוועגליך גוט איז אנערקענט געווארען דעם בעטרעפענדיגען ליציטאנט האט יעדער פון די איבעריגע בעטייליגטע אין דער ליציטאציע רעספעקטאנטען רעכט שריפטליך זיך צו ווענדען אין געריכט און פערלייגען פאר'ן הויז א $\frac{1}{4}$ מעהר פאר וויפיל ס'איז אויף דער ליציטאציע פערקויפט געווארען.

צו דער דאזיגער ווענדונג דארף גלייכצייטיג בייגעלעגט ווערען א וואדיום אין דער הויך פון מינדעסטענס $\frac{1}{5}$ פון פארגעלייגטען פרייז.

די ווענדונג ווערט געוויזען דעם קויפער. ביידע ליציטאנטען רופט מען שפעטער אויף א פערטרויליכער געריכטס-זיצונג, ווער ס'לייגט דאן פאר א העכערען פרייז, ביי דעם בלייבט דער ליציטירטער אביעקט.

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די צדדים אין ציווילע פראצעסען, וועלכע האבען פערשפילט און ווילען דערלאנגען אפעלאציעס

נישט געקוקט, וואס דער קאדעקס פון דער נייער ציווילער פראצעדור פערפליכטעט שוין פון 1-טען יאנואר 1933, זענען פערהאן גענוג בירגער, וועלכע זענען נאך אלץ נישט בעקאנט מיט די פארשריפטען וועגען אפעלאציעס און צוליב דיזיגע מיספערשטענדנישען קומט זיי אויס גאנץ אפט צו ליידען די שמערצליכסטע פאלגען.

טייל בירגער מיינען, אז מ'מוז דערלאנגען אנ'אפעלאציע אין משך פון צוויי וואכען, אנדערע ווידער האלטען, אז אין משך פון 7 טעג. ביידע גרופען האבען א טעות.

מיר ווילען דעריבער איינמאל פאר אלעמאל דעם ענין גענוי אויפקלעהרען.

אלזא, אויב א צד אין א ציוויל-פראצעס, וועלכער איז געשטאנען ביי דער פערהאנדלונג האט פערשפילט און וויל דערלאנגען אנ'אפעלאציע, מוז ער אומבעדינגט געדענקען פאר'ן אפלויף פון א וואך צו דערלאנגען אין געריכט א בקשה וועגען ארויסגעבען א מאטיווירטען ווירדאק. ערשט נאכ'ן דערהאלטען דעם געפאדערטען מאטיווירטען ווירדאק האט דער אומצופרידענער צד אין משך פון 2 וואכען דאס רעכט צו דערלאנגען אנ'אפעלאציע.

יעדע אפווייכונג פון די אנגעוויזענע כללים פעראורזאכט דאס צוריקגעשיקען די אריינגעטראגענע אפעלאציע. דאס פערשפעטיגען די אפעלאציע טערמינען און ממילא אויך די גזעץ-קרעפטיגונג פון בע'עוולה'טען פסק-דין.

געשפילט פאר אל-קאפאנע

דערצעהלט ספעציעל פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" פון מאלי פיקאן

מאלי האט ארויסגעצויגען איהרע בריליאנטענע זיגעלעך פון די פינגער, האט צוזאמענגענומען דאס אנדערע ציהרונג וואס זי האט ביי זיך געהאט און געזוכט אנ'אָרט וואו זי האט דאס צו בעהאלטען. יעדע סעקונדע האט זי געקוקט אויף דער טיר פון דעם גארדעראב, מיינענדיג אז אט, אט בעווייזט זיך דער בעריהמטער, דער גרויסאמער אל קאפאנע.

— וואס איז? האט קאליך זיך אויך אביסעל איבערגעשראקען, אל קאפאנע איז בעפאלען דאס טעאטער?...

— אבער וואס פאלט איך איין, איז דער דירעקטאר ארויסגעבראכען מיט א געלעכטער, וואס בעפאלט איהר איער ציהרונג, וואס האט איהר זיך איבערגעשראקען?

— איהר האט דאך געזאגט אל. קאפאנע...

— גנוג, יא, איך האב געזאגט, אז איער ערפאלג איז אזוי גרויס, אז אל קאפאנע האט בעשלאסען צו קומען צו אונז אין טעאטער, כדי צו זעהען מאלי פיקאן שפילען, זינגען און טאנצען. דאס דארף מען פערשטיין, האט דער טעאטער-דירעקטאר געזאגט, אל. קאפאנע בעווייזט זיך נישט אזוי שנעל אין גאס, דאס הייסט נישט אז ער האט מורא פאר דער פאליציי, איהם האט מען נאך נישט געכאפט ביי קיין שום זאך, הגם ס'איז אלגעמיין בעקאנט אז אל. קאפאנע איז דער אנפיהרער פון דער גרעסטער און שטארקסטער באנדיטען-באנדע און אל קאפאנע שמוגלער-באנדע אין אמעריקא. ער בעווייזט זיך זעלטען אין גאס דערפאר, ווייל איצט איז א פארמעלע מין פאקטישע מלחמה צווישען צוויי באנדעס, צווישען דער באנדע פון אל. קאפאנע מיט דער באנדע פון א צווייטען באנדיטען-אנפיהרער. דזשעק דיימאנד. קרבנות פון ביידע זייטען פאלען יעדען טאג און יעדע נאכט, פערשטעהט זיך, אז דער ציל פון דער קאפאנע-באנדע איז צו דערהרגענען דיימאנדן און דער ציל פון דער דיימאנד-באנדע איז אוועקצולעגען קאפאנען. דערויף ווערען אויסגעגעבען הונדערטער טויזענדער דאלארען, דעריבער געפינען זיך ביידע אנפיהרער אין הינטערגרונד און שלאגט זיך מען די דירעקטע באנדיטען, און אויב אל. קאפאנע האט זיך דעצידירט ארויסצוגעהן פון זיין בעהעלטעניש, אדער פון זיין וואוינונג וואס ווערט געהיטען דורך צעהנדליגער אייגענע דעטעקטיוון, איז א סימן אז מאלי פיקאן איז אין גאס אזוי געפעלען געווארען אז די שמועה וועגען דעם איז אויך אנגעקומען צו איהם אליין, צו דער בעריהמטער פערזענליכקייט און ער האט בעשלאסען צו קומען אין טעאטער היינטיגען מיטוואך.

— פון וואנען ווייסט איהר דאס, הער דירעקטאר.

— ערשט איצט איז פון מיין קאבינעט ארויסגעגאנגען קאפאנעס, אזוי צו זאגען אויסערן מיניסטער וועלכער האט מיט איהם אדורכגעשמועסט דעם גאנצען פלאן פון זיין קומען אין טעאטער.

מאלי פיקאן און יעקב קאליך זענען געבליבען אהן לשון. פיקאן האט שוין געשפילט פאר'ן גריכישען קעניג, פאר'ן איצטיגען בולגארישען קעניג, פאר פירשטען, פרעזידענטען אבער קיינמאל איז זי נישט געווען אזוי איבער'ראשט ווי איצט. די הכנות וואס ווערען געמאכט צו אל קאפאנעס בעזוך אין טעאטער, זענען געווען די מערקווירדיגסטע.

ווען מאלי פיקאן האט, למשל גאסטראלירט אין בוקארעשט, האט מען ביז עטליכע מינוט פאר דער פארשטעלונג נישט געוואוסט אז דער קעניג קארל קומט אין טעאטער. ערשט אין דער סאמער לעצטער מינוט זענען געקומען א צענדליג געהיים-אגענטען געגנבעט א לאושע, אדורכגעזוכט יעדעס ווינקעלע, בעקלאפט און בעטאפט די ווענד און די פאדלאגע, און ערשט ווען זיי האבען זיך איבערצייגט אז אלץ איז אין ארדנונג, איז דער קעניג מיט זיין סוויטע געקומען אין טעאטער, נאך דער פארשטעלונג האט מאלי פיקאן בעקומען א פראכטפולען קארב בלומען מיט א וויזיט-קארטע פון קעניג. אנדערש איז געווען ווען דער גריכישער קעניג איז געזעסען אין טעאטער. קיין איין נפש האט וועגען דעם נישט געוואוסט, דער קעניג איז געווען אינקאגניטא. אין א ציווילען אנצוג, ערשט נאך דער פארשטעלונג האט מאלי פיקאן בעקומען א וויזיט-קארטע אין וועלכער ס'איז געווען אויסגעדריקט ענטציקונג פאר איהר שפילען און ס'איז גלייכצייטיג מיטגעטיילט געווארען, אז דער גריכישער קעניג איז אנוועזענד געווען אויף דער אווענד-פארשטעלונג.

גאנץ אנדערש איז איצט געווען, ווען מאלי פיקאן און קאליך האבען געהערט וועגען די צוגרייטונגען וואס ווערען געמאכט צום בעזוך פון דעם „מאיעסטעט" אל קאפאנע.

— אלזא, וואס פאר א פלאן האט איהר צוגעטראכט אויפצונעהמען זיין הויכקייט, האט שוין קאליך מיט א וויץ געפרעגט.

— זיין „אויסערן-מיניסטער" האט אפגעקויפט 45 בילעטען דאס הייסט, די ערשטע דריי רייהעס, אין דער ערשטער רייה וועלען זיצען קאפאנעס פערטרויאונגס-מענשען, דאסזעלבע אויך אין דער דריטער. אין דער צווייטער דאגעגען וועלען זיצען אל קאפאנע מיט זיין פרוי און אויך קאפאנעס דריי ברידער ראלף, דזשעק און דזשעמס, מיט זייערע פרויען, אזוי ארום וועט שוין קיינער נישט האבען קיין צוטריט צו איהם, א חוץ דעם וועלען זיך אויך געפינען זיבען פריוואט-אגענטען ביים אריינגאנג, אויף די באלקאנען און אין זאל, וועלכע וועלען נישט קוקען אויף דער ביהנע נאר אויף די בעוועגונגען פון די צושויער, און איהר דארפט דאך פערשטיין, אז אויף צומארגענס ווען די צייטונגען וועלען שרייבען אז קאפאנע איז געווען אין טעאטער, איז דער ערפאלג א געזיכערטער, וועט אונז שוין כסדר אויספעהלען פלעצער אין אונזער גרויסען טעאטער.

דער דירעקטאר האט געוויזט פאר שמחה. מאלי פיקאן איז אבער געבליבען זיצען טרויעריג, און האט געזאגט:

— אפשר וואלטען מיר רעזיגנירט פון דעם, איך האב עפעס מורא פאר דעם דאזיגען בעזוך.

איידער זי האט נאך געענדיגט איז שוין דער דירעקטאר געווען פון יענער זייט טיר.

— איך מוז זאגען דעם אמת, האט קאליך זיך אפגערופען, איך שרעק זיך אויך אביסעל פאר דער גאנצער אוואנטורע, צו וואס טויג דאס אלץ?

פיקאן האט אבער נישט געהאט קיין דעה צו זאגען, ווער ס'דארף קומען אין טעאטער און ווער נישט. לויט'ן קאנטראקט האט זי געדארפט שפילען און אין קיין שום פינאנציעלע ענינים האט זי זיך נישט געקענט אריינמישען. יעדענפאלס האט מאלי פיקאן מיט קאליכ'ן מיט הארצקלאפעניש געווארט, אז דער דאזיגער אווענד זאל וואס שנעלער אדורך. צוזאמען מיט דער מורא האט זיך אין דער מאלי פיקאן דערוועקט א קינסטלערישע אמביציע צו שפילען, אפילו אל קאפאנע, דער גרעסטער באנדיט פון דער געגענווארט, אפילו ער זאל מיטגעריסען ווערען מיט איהר שפילען, אפילו איהם בעגייסטערען מיט די דאזיגע געפיהלען אזוי איז געקומען דער דאזיגער מיטוואך אווענד.

(פארטזעצונג קומט)

דאס לאדזשער רעבעץ

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 25 יוני
א תמוז תרצ"ג

זון-אויפגאנג 3.15
זון-אונטערגאנג 8.01

טאג-באטיצע

מען טאר נישט דערלאזען, אז דאס יודישע טעאטער זאל ווידער בלייבען אהן א בנין

צו די קלאנגען, אז ס'שטאטישע טעאטער זאל אריין אין „סקאלא"

נאך דעם, ווי ס'איז בשעתו אפגעבערענט געווארען דאס גרויסע טעאטער, און שפעטער, ווי ס'איז דורך דער העסליכער ווירטשאפט פון א פריוואט-אונטערנעהמער דעמאלירט און צוטראגען געווארען דאס „סקאלא"-טעאטער, איז דאס יודישע טעאטער, וואס האט טראדיציע, און וואס איז אנ'עלעמענטארע קולטור-נויטווענדיגקייט אין לאדז פלוצים געווארן „קאנצערטאבל", און אפגע'עסטראדעוועט אין גלות-פילהארמאניע, אלס פערשטופער פון קאנצערט-לעכער אין פערלויף פון לאנגע יאהרען, ביז — עס איז ווידער געקומען די פריוואטע איניציאטיווע און צוריקמאנטירט, צוריק-געשטעלט די „סקאלא".

דער דאזיגער טעאטער-בנין האט א דאנק פריוואט-קאפיטאל און פריוואט-ענערגיע בעקומען א שטיקעל וועלטליכען, לייטישען פנים, און דאס יודישע טעאטער האט צוריק בעקומען די מעגליכקייט צו אויסלעבען זיך ביי מעהר-ווייניגער קולטורעלע בעדינגונגען, ווען אפילו נישט ביי א דריי-בינע, נישט ביי אנ'אידעאלער בעלייכטונגס-אינסטאלאציע, א. א. מאדערנע טעכנישע איינריכטונגען.

פאטענציעל האט אויך דאס יודישע טעאטער געקאנט דערווייזען דעם פאקט, אז ביי א מעהר-ווייניגער ראציאנעלער יוזרטשאפט, הגם אהן שום ארגאניזירטער און נישט ארגאניזירטער שטיצע און סובסידיעס מן הצד — האט דאס דאזיגע טעאטער אין משך פון עטליכע חדשים געשלאגען דעם רעקארד פון מאטעריעלען ערפאלג.

דאס איז, ביי דעם אלגעמיינעם קריזיס בכלל, און ביי דעם טעאטער-קריזיס בפרט, א קלאהרער בעווייז, אז יודיש-טעאטער איז — נויטווענדיגקייט, לעבענס-בעדערפעניש א.א.וו.

דאס טעאטער האט איצט די אויפגאבע צו לייטערען זיך, צו אויסשפרייטען זיין עקספאנסיע, צו שטעלען זיך צום קינפטיגען סעזאן אויף א העכערער מדרגה.

אזוי איז אויך געווען דער לאגישער פועל יוצא פון דער אדורכגעמאכטער פראקטיק.

לאזט זיך אבער אויס, אז דאס יודישע טעאטער ווערט איצט פערקאנטראקטירט דורכ'ן מאגיסטראט פאר'ן שטאטישען טעאטער, און אז, אלס קאנסעקווענץ דערפון, וועט דאס יודישע טעאטער מוזען ווידער פערלירען זיין טראדיציאנעלע היים.

דאס איז א זאך, וואס איז אין יעדער הינזיכט נישט דערלאזבאר, און נישט גינסטיג — פאר ביידע צדדים.

פון איין זייט איז עס א רעטעניש, וואס עס צווינגט, טעכניש-געשמועסט, דעם מאגיסטראט אויסצודינגען דעם „סקאלא-טעאטער, בעת טאקי טעכניש איז דער טויש אבסאלוט נישט קיין ראציאנעלער (נישט דער פונקט און נישט די איינריכטונג זענען דערפאר), והשנית, וואס וועט דער מאגיסטראט געווינען, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט פערלירען איהר טעאטער-געביידע?

לא די, וואס דער מאניסטראצקער יושר האלט אזוי אויס, אז כמעט א דריטעל בעפעלקערונג דארף לחלומין נישט געניסען פון די שטאטישע אונטערשטיצונגען פאר'ן טעאטער-וועזען; לא די, וואס צוליב דעם איז דאס יודישע טעאטער פערמשפט אויף וועגאטירען, אויף אונמעכטיגקייט, אויף ארימקייט, אויף צופאל א. ד. גל. גייט מען נאך ביי אונז אויך צונעהמען דעם שטיקעל בנין, וואס מיר האבען אויף איהם אזוי לאנג די אויגען אויסגעקוקט!

וואס איז דא די קאלקולאציע דערביי? ס'ערשטע געהיימע אויסרעכענונג שטעקט דערין? וואס מיינט מען דערמים?

וואס פאר אנ'ענטפער עס זאל דערויף נישט געגעבען ווערען — און קיין בערעכטיגטער ענטפער קאן דא נישט זיין! — וועט די יודישע עפענטליכע מיינונג, און די יודישע בעפעלקערונג קיינמאל גוטוויליג נישט מסכים זיין, אז מען זאל ביי איהר אויך אט דעם ארימען, טרוקענעם קולטור-ביסען אויסנעהמען פון מויל!

מ.

פון האנדעלס-געריכט

רעגולאציע-אפמאך (40 פראצ.) פון דער פירמע „קייליך און גאלדא" בעשטעטיגט דורכ'ן אפעלאציע-געריכט

אין שייכות מיט דעם אופצאלאשטש פון משה אהרן הערשענבערג (פיעטריק. 123) איז דעם 19. ד. ח. פארגעקומען א פערזאמלונג פון די קרעדיטארען, אויף וועלכער דער קוראטאר האט אפגעגעבען א בעריכט אין וועלכען ער ווייזט אן, אז הערשענבערג'ן האט זיך נישט איינגעגעבען צו ארעסטירען, מחמת ער איז אוועק אין אנ'אונבעקאנטער ריכטונג.

די פאבריק האט ער פערפאכטעט צו א דריטע פערזאן, א חוץ דעם איז קיין שום אנדער פערמעגען נישטא.

אלס סינדיק איז נאמינירט געווארען אדוו. וואכטעל.

* * *

אויף דערזעלבער זיצונג, האט דאס געריכט בעשטימט נייע טערמינען פאר פאלגענדע אופצאלאשטשען:

הערצקע ליטראווסקי, זאקען-פאבריק (סקלאדאווא 23) פערלענגערט דעם טערמין אויף א חודש.

יונה פערלעגער (פאלודניאווא 29) — אויף 2 חדשים.

גרשון אייזען (נאוואמיעסקא 13) — אויף 2 וואכען.

יעקב י. צאילינג (פולנאצנא 1) — אויף א חודש.

אין די דערמאהנטע ענינים, וועלען די קרעדיטארען בעקומען מיטטיילונגען וועגען די לעצטע טערמינען אנצומעלדען די פרעטענזיעס צו די דערמאנטע פירמעס.

* * *

פאר די בעזיצער פון קינא „רעקארד" (שלנקיעוויטש 40) האט דאס געריכט בעשטימט אנ'אונטערשטיצונג 250 זל.

* * *

ווי מיר האבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האט די פירמע „קייליך און גאלדא", כעמישע וועשעריי און פארבעריי (וואלטשאנסקא 257) רעגולירט אויף 40 פראצ. די רעגולאציע איז אויך פון געריכט בעשטעטיגט געווארען.

געגען דער רעגולאציע האט די פירמע „ה. זשמיגראד און שותף" אפגעגעבען אנ'אפעלאציע צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

אויף דער לעצטער זיצונג, האט דאס אפעלאציע-געריכט די דעציזיע פון לאדזער געריכט בעשטעטיגט.

* * *

דאס אפעלאציע-געריכט האט אויף דער זעלבער זיצונג בעטראכט די אקטען פון דער פירמע „איילענבערג און בודע".

איינער פון די קרעדיטארען, „עדמונד מייער, האט פערלאנגט דעם אופצאלאשטש צו פערברייטערען, און צו שטעלען אונטער אופצאלאשטש שלמה וויינשטיין אלס שטילער שותף פון דער פירמע „איילענבערג און בודע", דאס לאדזער געריכט האט בשעתו די פאדערונג אפגעווארפען, געגען וואס מייער האט אפעלירט קיין ווארשא צום אפעלאציע-געריכט.

דאס אפעלאציע-געריכט האט מייער'ס אנקלאגע אפגעווארפען, מחמת ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט, איז וויינשטיין, נישט געווען קיין שותף א בזכהאלטער ביי דער דערמאנטער פירמע.

אונטערהאנדלונגען פון דער פירמע אייטינגאן מיט'ן סאוופאלטארג

(אג) ווי בעוואוסט האט דער פרעזעס פון דער פירמע ג. אייטינגאן און קאמפ. ה' נאום אייטינגאן בעת זיין בעזוך אין מאסקווע אונטערהאנדעלט וועגען גרעסערע קניות פון לאדזער מאנופאקטור פאר סאוויעט-רוסלאנד. אין דער זעלבער צייט האבען אין לאדז געווייזט פארשטעהער פון סאוופאלטארג, וואס האבען געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט פערשידענע פירמעס וועגען דעם זעלבען ענין. הגם עס זענען דאן קיין טראנזאקציעס נישט געשלאסען געווארן האט מען אבער געהאפט, אז דאס מאל וועט מען עקספארטירען קיין רוסלאנד א גרעסערען טראנספארט לאדזער טעקסטיל-סחורות. אין מאסקווע האט מען פרעזעס אייטינגאן פערזיכערט, אז די טראנזאקציעס וועלען אדורכגעפיהרט ווערען דורך דעם סאוופאלטארג. נישט קוקענדיג אבער דערויף, וואס עס זענען שוין אדורך איינינע וואכען זייט פרעזעס אייטינגאנס בעזוך אין מאסקווע האט דער סאוופאלטארג אבער נישט געגעבען קיין שום תשובה, ערקלערענדיג, אז ער האט נישט קיין שום אנווייזונגען פון מאסקווע.

אין שייכות דערמיט האט פרעזעס אייטינגאן זיך פערשטענדיגט מיט מאסקווע פון וואו ער האט בעקומען א ידיעה, אז די אנווייזונגען צום סאוופאלטארג אין ווארשא זענען שוין ארויסגעשיקט געווארען מיט איינינע וואכען צוריק און אז אויב דער סאוופאלטארג וועט ווייטער אפשלעפען מיט דער תשובה וועט די טראנזאקציע מיט דער פירמע אייטינגאן פינאלזירט ווערען נישט דורך דעם סאוופאלטארג נאר דורך דעם טארגפרעדסטווא.

אין שייכות דערמיט איז נעכטען ארויסגעפאהרען קיין ווארשא דער דירעקטאר פון דער פירמע ה' ספעקטאר, וועלכער וועט ערלעדיגען אויפ'ן ארט דעם ענין מיט די פארשטעהער פון סאוופאלטארג.

שרעקליכער פארפאל מיט 2 פרויען

וואס האבען געפוצט קליידער מיט בענזין

(2) עהערנעכטען האבען אין דער וואוינונג פון אדוו. וואצלאוו אפאלינסקי (פשעיאזד 40) צוויי פרויען געפוצט פערשידענע מלבושים מיט בענזין.

געווען זענען עס די 24-יעהריגע דינסט-מיידעל יאנינא ראמאוויטש, און די 30-יעהריגע וועשין יאדוויגא בערעדא (סקלאדאווא 25).

מחמת אומפארזיכטיגקייט האט אויפגעריסען א באנקע מיט בענזין און די ביידע פרויען זענען מאמענטאל פערוואנדעלט געווארען אין לעבעדיגע פאקלען.

דאס דינסטמיידעל האט מאמענטאל, מחמת די שרעקליכע יסורים, פערלוירען דאס בעוואוסטזיין און איז ארויסגעשפרונגען פון פענסטער פון צווייטען שטאק, פון וואס עס זענען ביי איהר צובראכען געווארען די הענד און די פיס, און זי האט בעקומען א מוח-דערשיטערונג.

די לאקאטארען פונ'ם הויז האבען תיכף ארויסגערופען א פייערלעשער-אפטיילונג, וועלכער האט די ענטשטאנענע שרפה אין פערלויף פון עטליכע מינוט לאקאליזירט.

ביידע פרויען האט מען אין א גסיסה-צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל אויף זאגאיעוואס, און זיי זענען באלד געשטארבען אין שרעקליכע יסורים.

די בערעדא איז געווען אנ'אלמנה נאך א פאסט-בעאמטען און זי האט א יתום'ט איין קינד.

א סימן, אז מ'דארף קינדיגען

יוליאנא סילוועסטושאק (ראקאטשינער 11-9) ארבייט מיט הפסקות און צייטווייליג אין פערשידענע פירמען.

ז. א. האט זי אויך געארבייט ביי א געוויסען זילבערשטיין, דורכשניטליך צו אנדערהאלבען טאג א וואך, פערדינענדיג אזוי ארום צו 8, 9, אדער 10 זל' טעס.

זילבערשטיין, האט זי אפגעזאגט אהן קינדיגונג, האלטענדיג, אז ביי אזא אופן פון ארבייט, דארף ער זי נישט קינדיגען.

עס לאזט זיך אבער אויס, אז ער האט יא געדארפט צו קינדיגען. ווארום דאס ארבייטס-געריכט האט נעכטען געפסקנט, אז ער דארף איהר בעצאהלען 36 זל' טעס: פאר 1 אורלויב-וואך, פאר 2 וואכען קינדיגונג און פאר עטליכע נישט בעצאהלטע ארבייטס-טעג.

היינט געזעגענט זיך גאנץ לאדז
מיט לופי און מישא גערמאן
אין זייער רעקארד-ערפאלג
„די אייביגע מאמע"

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: א. פאטאש (פלאץ קאשטשעלני 10) א כארעמזא (פאמארסקא 12), ע. מילער (פיעטריקאווער 46), מ. עפשטיין (פעטריקאווער 225) ז. גארטשיצקי (פשעיאזד 59), פ. אנטאניעוויטש (פאביאניצער 50).

בעפאר איהר פאהרט אויף ערהאלונג!
קויפט איין
קויפט איין
נייעסטע פערפומען
ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען זאווי אלערארט מאדערנסטע קאסמעטיס
צו פאבריקס-פרייזען
אין דער בעקאנטער פערפומעריע
י. דרוקער
5 זאוואדזקא 5
טעל. 175-92
רעעלע און סאלידע בעהאנדלונג!
הורט און דעטייל
הורט!
דעטייל!

ווער האט געזאלט וויסען
אז ער ציהט זיך נישט איבער אין אנ'אנדער דירה

(2) נאכ'ן צוריקקומען פון זומער-וואוינונג איז דוד ראזענבערג אריין אין זיין וואוינונג אויף פילסודסקיעגא 17, כדי זעהען, וואס ס'הערט זיך.

אז ער איז אריין אינעווייניג, איז איהם געווארען פינסטער פאר די אויגען:

מ'האט איהם בוכשטעבליך אלץ ארויסגעטראגען פון דער שטוב — וואס א שושקע פולווער איז ווערט נישט איבערגעלאזט...

געוואלד-געשריגען!

איז ראזענבערג איועק צום סטרוזש פרעגען, וואס דא איז געשעהען, וואס עס איז אזויגס פאר-געקומען —

האט איהם דער שומר גאנץ געלאסען און קאלטבלוטיג דערקלערט, אז ער ראזענבערג מוז זיך אויסמעלדען, ווייל מיט עטליכע טעג צוריק האט ער דאך געשיקט מענשען, זיי זאלען ארויס-בעהמען דאס מעבעל, ווייל ער ציהט זיך, אין א נייע וואוינונג...

ציה זיך אהין, ציה זיך אהער — די זאכען זענען נישטא.

דער קאמיסאריאט ווייסט שוין דערפון...

ביליגע ים-אויספלוגען

אין די באהענטסטע טעג פאהרט אפ דער ערשטער אויספלוג צו די נארוועגישע פיארדען, און שוין דעם 21, יולי פאהרט אפ דער צווייטער אויס-פלוג קיין קאפענהאגען, דער דאזיגער אויספלוג וועלכער פערלאנגט נישט קיין ספעציעלע צוגרייטונגען, אויך קיין גרויסע זאפאסען געלד, ווייל דאס איז ספעציעל צוגעפאסט פאר די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג, וועד עס קען זיך נישט ערלויבען אויף קיין לענגערע רייזע, זאל אויסנוצען די דאזיגע געלעגענהייט. עטליכע טעג אויפ'ן ים און בעסטען חודש יולי, בעקענען איינעם פון אונזערע בעסטע שכנים ביים ים דענעמארק, וועלען אונז געבען אויף חדשים ערינערונגען.

אין דעם אויספלוג דארפען אנטייל נעמען די ברייטע שיכטען פון דער בעפעלקערונג.

ערטער אויף אלע ים-אויספלוגען קען מען רע-זערווירען אין ביורא פון „וואגאן-לי-קוק", פיעט-ריקאווער 64.

ביליגער אויספלוג קיין ווארשא

דער יום-טוב פון ים" וואס וועט היי-יאהר געפייערט ווערען נישט נאר אין גדיניע, נאר אין גאנץ פוילען ספעציעל אינטערעסאנט וועט זיין די פייערונג אין ווארשא, אין צוזאמענהאנג מיט עם „יום-טוב פון ים" אין ווארשא ארגאניזירט די אפ-טיילונג פון „וואגאן לי קוק" אין לאדז אויפ'ן היינ-טיגען דאנערשטאג: אנ'אויספלוג קיין ווארשא. אויף איין טאג ארויספאהר אינדערפריה, צוריק דעם זעל-בען טאג. די רייזע אין ביידע זייטען קאסט נאר 9 זל. מיט 60 גראשען, עס איז געהאנגען וואס פריה ער זיך צו פערזעהען מיט בילעטען.

די אפטיילונג פון „וואגאן-לי-קוק" געפינט זיך פיעטריקאווער 64, און איז טעטיג א גאנצען טאג אהן איבערייס פון 9 פריה ביז 9 אווענד.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע. אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.
נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אווענד
בעזונדערווארטע-צימער פאר פרויען.

א רעגירונגס-הלואה פון 7 מיליאן זל.
אויף עפענטליכע ארבייטען

אין דער דירעקציע פון „ארבייט'ס-פאנד" אין ווארשא האבען אפגעהאלטען א קאנפערענץ דער וויצע-מיניסטער קארסאק, דער לאדזער וואיעוואדע האוקע-באוואק און אינזש. זונדערלאנד, און עס זענען פעסטגעשטעלט געווארען הלוואות אויף ע-פענטליכע ארבייטען אין דער לאדזער וואיעוואודזש-טווע כדי צו בעשעפטיגען ארבייטסלאזע.

פאר'ן לאדזער מאגיסטראט: אויף אויסצופע-טיגען די פאלקס-שול און דאס לעהרער-הויז און אויף ראקאטשינער גאס, אויף צו בויען א שאסע לאדז—לאגיעווניק, אויף פארצעלירען און לאגיעווניקער וואלד און מארישין, צו בויען קאנאליזאציע, און אויף רעגולירען טייכען, פאר'ן פאביאניצער מאגיסטראט אויף א גאנצע רייה ארבייטען, פאר'ן טאמאשאווער מאגיסטראט, פאר'ן קאלישער פאוויאט, פאר'ן לאס-קער פאוויאט, פאר'ן פיעטריקאווער פאוויאט, פאר'ן מאגיסטראט אין פיעטריקאוו צוזאמען א סומע פון 7000,000 זל. וואס איז איבערגעגעבען געווארען צום פערטיילען דעם לאדזער וואיעוואדע.

עקספארט פון לאדזער סחורה קיין אינדיען
פוילישער קאנסול פון באמביי אויף א בעזוך
אין דער לאדזער האנדעלס-קאמער

דעם 21-טען ד. ח. האט דער פוילישער קאנסול אין באמביי, ד"ר באנאשינסקי, בעזוכט די לאדזער האנדעלס-קאמער, וואו ער האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט'ן דירעקטאר וועגען די גרויסע עקספארט-מעגליכקייטען פון לאדזער סחורות קיין אינדיען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם בעזוך, האט דער קאנסול אין דער ביורא פון דער האנדעלס-קאמער אויפגענומען פאבריקאנטען און סוחרים, וועלכע פער-אינטערעסירען זיך מיט דעם אינדישען מארק. קאנ-סול ד"ר באנאשינסקי האט געגעבען די נויטיגע אינפארמאציעס.

ארום דעם שטאט-בודזשעט

(א) ווי בעקאנט איז דעם 14. ד. ח. דורך דער וואיעוואדזשאפט בעשטעטיגט געווארען דער בודזשעט פון לאדז.

דערביי זענען אדורכגעפיהרט געווארען א רייה ענדערונגען פון פאזיציעס.

אזוי למשל איז די הכנסה-פאזיציע רעדוצירט געווארען אויף 2,365,180 זלאטעס, און עס זע-נען אנגעמערקט געווארען א סך אפשפארונגס-פאז-יציעס, בעאמטען און לוין-רעדוקציעס א. ד. גל.

די אלגעמיינע סומע פון די שטאט-הוצאות שליסט זיך מיט 21,704 ,416 זלאטעס.

עס זענען אויסגעמעקט געווארען די פאזיציעס פון די שכירות פאר'ן וויצע-פרעזידענט און די לאווניקעס.

עס איז אויך בעאויפטראגט געווארען צו מא-כען אפשפארונגען אין דער גאזאווניע און צו ביליגער מאכען גאז.

המלצות אויף סערטיפיקאטען
פאר קרובים פון ארץ-ישראל-איינוואוינער

עס זענען דערהאלטען געווארען המלצות אויף סערטיפיקאטען פאר קרובים פון ארץ ישראל איינ-וואוינער פאר פאלגענדע פערזאנען: ברודע יצחק, ברוין לייב, בערלינסקי מנחם, גאלדשטיין ברוך, קאולאוויסקי דוד ירחמיאל, פרוניינסקי ישראל, פוד באנסקי לייב, שטיין משה אהרן, וויינמאן יצחק דוד, טריבאיוניק חיים יצחק.

די דערמאנטע דארפען זיך ווענדען אין ארץ-ישראל-אמט שרודמייסקא 29 אין די אמט-שעהן פון 10 ביז 1 פארמיטאג, בכדי צו ערלעדיגען די רייזע פארמאליטעטען.

זעלבסטמארדען

(2) נעכטען איז אין דער וואוינונג פון איהרע עלטערען בעגאנגען זעלבסטמארד די 25-יעהריגע אנטאנינא קלימטשאק (זאוואדזקא 18).

זי האט אויסגעטרונקען א גרעסערע דאזע זאלץ-זויער.

אין א זעהר שווערען צושטאנד האט מען זי אפגעפיהרט אין שפיטאל.

די סיבה פון דעם טראגישען שריט איז נישט פעסטגעשטעלט.

(2) אויף ראג קיליגסקיעגא און טילנא האט זיך ארונטערגעווארפען אונטער'ן טראמוואי נומער 4 א יונגע פרוי — ווי שפעטער האט זיך ארויסגעוויזען: יאנינא טראיקאוויסקא (ארינצקא 10).

דער קאנדוקטאר האט בעוויזען דעם טראמוואי בעצייטענס אפצושטעלען, אבער — די זעלבסטמערדערין האט פאר שרעק בעקומען א הארץ-אטאקע.

מען האט זי אפגעפיהרט אין דעם שפיטאל ביים שטאטישען זאמעל-פונקט.

אויסלענדישע סוחרים ווילען פערבינדען
האנדעלס - בעציהונגען מיט לאדזער סוחרים

א גאנצע רייה אויסלענדישע פירמעס ווילען פערבינדען האנדעלס - בעציהונגען מיט לאדזער פירמעס.

א פאלעסטינער פירמע וויל איבערנעמען א פערטרעטונג פון פוילישע אויסארבייטונגען.

א דאנציגער פירמע זוכט א פערטרעטונג פון טריקא, זאקען, וועש און דאמען-קאנפעקציע.

א מאראקער פירמע אינטערעסירט זיך מיט'ן אימפארט פון שניידער-צודאטען, קאנפעקציע און ארבייטער-בלוזען.

דערוויסען קען מען זיך אין דער האנדעלס-קאמער.

אנ'אלטער מנובל

(2) נעכטען איז אין וולוין אין א בית הכסא ארעסטירט געווארען דער 75-יאהריגער יוזעף באיראק, בעת ער האט געפרובט פערגוואלטיגען אנ'אכט-יאהריג מיידעלע.

פאלזיין
רעגעלמעסיגע נערווען - פערגעסנג און דיקראום, מאגען- וויערע איבערפרוים. ברוסט-בעקלעמונג, הארץ-קלאפענוש ווערען צוגעשטעלט דורך דעם נאטירליכען ביטער-וואסער
Franciszka Józefa
זעהר געלויבט. עמפעהלט פון דאקטוירים.

א שטרייק אין זעלעווער מעכאנישע וועבערייען

(2) און ביי די וועבער-כאלופניקעס איז אויס-געבראכען, מחמת דעם נישט אפהיטען די בעדינ-גונגען פונ'ם קאלעקטיוון אפמאך, אדער בכלל פאר'ן נישט אונטערשרייבען זי.

קיין זעלעוו ווערטהייבט דעלעגירט דער ארבייטס אינספעקטאר, ה' שיעלסקי.

מען ווארפט זיך מיט קינדער

(2) אויף די טרעפען פון ציגעל גאס 30 האט מען געפונען אנ'אונטערגעווארפען 3 חדשים-דיג יונגעלע, מען האט איהם אפגעפיהרט אין שטא-טישען זשלאבעק.

אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ, אויף האוואדזקא 11, האט א געוויסע וואלעריא יאגיעלא (פון יאסנא 18) איבערגעלאזט איהרע 3 מינדעריעהריגע קינדער, און איז אוועק אין אנ'אומ-בעקאנטער ריכטונג.

דערווייל האט די קינדער איבערגענומען דער מאגיסטראט. פאליציי ווידער זוכט די מוטער.

האלא!!! גערמאן
לוסי און פישא
פאחרען שוין אב פון לאדז!
קומט היינט זעהען
„די אייביגע מאמע"

נעכטיגע רינג-קאמפען

די נעכטיגע קאמפען האבען געגעבען פאל-גענדע רעזולטאטען: 1) ביעלעוויטש האט בעזיגט גראמקאוין אין דער 11. מינוט, 2) קרויזער האט בעזיגט קיהאריאנין אין דער 28. מינוט, 3) שטעקער האט בעזיגט גראבאוויסקין אין דער 36. מינוט, 4) יאגא האט בעזיגט טשאיקאן אין דער 15. מינוט.

ראדיא-פראגראם
זונטאג, דעם 25 יוני 1933

10.40 רעפערעט. 11 טראנסמיסיע פון קראקא. 11.30 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט, 12.35 מוזיק. פריהמארגען. 2 פארלעזונג. 2.20 קאנצערט. 2.45 גראמאפאן. 3.05 רעפערעט. 3.15 גראמאפאן. 4 אודיציע פאר יוגענד. 4.30 קאנ-צערט. 5 רעפעראט. 5.15 טראנסמיסיע פון טשע-כאטשינעק, 6 רעפעראט. 6.15 טראנסמיסיע פון טשעכאטשינעק. 6.40 פערשידענעס. 6.55 ספארט פון לאדז. 7 אודיציע. 7.40 פאסט-קאסטעל. 8 קאנצערט. 9.20 אווענד-פרעסע. 9.30 קאנצערט. 10 טאנץ-מוזיק. 10.25 ספארט-ידיעות פון אלע פוילישע ראדיא-סטאציעס. 10.40 קאמוניקאטען. 10.45 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

11.30 וויען — סימפ. קאנצערט. 5.25 מאסקווא — אפערעטקע. 7.55 הילווערסום — קאנ-צערט. 8 בוקארעשט — אפערע. 8 וויען — אפע-רעטקע פון ווייגבערגער. 8.30 מיילאנד — אפערע

דער רוח פון קערפער
סענסאציאנעל-ערא טישער ראמאן

31)

און ס'איז שוין אזוי געשעהען, אז צושאקלענ-דיג מיט'ן קאפ האט ער בעהאלטען אין טאש דעם איינציגען עקזעמפלאר וועלכער איז אויסגעבלי-בען אין זיין רשות, און אויף די איבעריגע פיער האט ער אנגעשריבען ווידמונגען אדרעסירט צו די פיער פרויען.

מען האט אריינגעטראגען שאמפאניער.

צום ערשטען מאל האט מען דעם וויין גע-טרונקען ביי דער מאדאם אנאיס אין סאלאן ביי אזא אומשולדיגער און פרייליכער שטימונג.

עס האט אבער אפגעהילכט דאס גלעקעל און די שארלאטא מיט מאטילדאן האבען מיט פערדרוס ארונטערגעלאזט די קעפ.

זיי איז געווארען שווער אויף די הערצער.

— מען וועט מוזען אריינלאזען, — האט זיך אפגערופען די מאדאם אנאיס מיט א טאן, ווי זי וואלט זיך פאר אלעמען ענטשולדיגט.

די ענטשטאנענע שטילקייט האט איבעראשט אנדריע'ן — די לייטזעליגקייט, וואס ער האט גע-שענקט אלס נדבה די דאזיגע אומגליקליכע בעשע-פענישען איז געווען צו פיינליך פאר זיי.

ער האט אויפמערקזאם בעטראכט מאטילדאן, שארלאטען און סעווערינאן.

די אויגען פון די לעצטער האבען זיך אנגע-צונדען, אויפגעגלאנצט — און זיי האבען אויפגעלויכ-טען האפענונגס-פונקען אויף א שנעלער בעפריי-אונג.

— אלענפאלס וועט איהר דא פארבלייבען מיט מיר — האט זיך געווענדעט צו איהר אנדריע.

איצט ערשט האט בעלאדאנא בעמערקט, אז עס איז נישט פערהאן אזא כוח אין דער וועלט, וואס קען זי צווינגען צו פאלען אין די ארעמס פון דעם קאזיגען ליבען און פריינדליכען יונגענמאן.

און זי האט איהם שטיל איינגערוימט אויפ'ן אויער:

— האט רחמנות אויף מיר, לאזט מיך אפ.

איבער אנדריעס אויסדרוקפולען פנים איז אר-דורכגעלאפען א ציטער.

נישט איין מאל איז איהם שפעטער אויסגע-קומען צו פערטראכטען זיך איבער די דאזיגע ווער-טער, איבער דער רחמים'דיגער בקשה, אין וועלכער עס איז געווען פערהוילען עפיס אויסטערלישעס, ווי פאר א פראפעסיאנעלע גאסען-פרוי.

א פערוואונדערטער פאר דער רעטעניש האט ער זיך ואומבעמערקט פערצויגט און זיך געווענדעט צו שארלאטאן.

שארלאטא האט ליידענשאפטליך ארומגעקלאפט מעריט זיין האלז מיט איהרע הענד.

— עס שיקעוועט זיך איך נישט, טייערע — האט די מאדאם אנאיס געווענדעט זיך צו סעווערינאן.

— איך בין געווען זיכער, אז ער וועט אייך, אויס-וועהלען,, בה, יא, איבעריגענס... און איצט וועט איהר זיך מוזען צואיילען... עס ווארט אויף אייך דער הער לעאן — ער האט צייט בלויז א פערטעל שעה.

בעלאדאנא האט געקענט דעם לעבען. דאס איז געווען א סוחר, וועלכער האט זיך שטענדיג אין ערגיץ געאיילט, און עס האט איהם תמיד אויסגע-פעהלט צייט, נישט ווייט פון דער ווירען-גאס האט זיך געפינען זיין לעדער-געוועלבעל.

ער האט זי שוין איינמאל אויסגעקליבען, און ביי איהר איז פערבליבען פון יענעם טאג אן א מוט-נע פיידלאזע ערינערונג.

היינט אבער, האט איהם דאס דאזיגע קליינע מענשעלע אדור-כגעזאפט מיט ריחות פון רויהען פעל, און קארגשאפט, וועלכער האט געשטרעבט צו שטי-לען זיין תאווה און וואס אנגעצעהמטער אדורכצומא-כען דאס ביסעל פרייע צייט — האט סעווערינאן גע-צוואונגען צו איבערלעבען דעם שרעק-ציטער, די הייסע כוואליע פון הבאה — דאס אלץ, וואס זי האט נישט גערעכענט ביי איהם צו געפינען....

א קורצע צייט איז זי אפגעלעגען, ווי א בער-טוטבטע מיט'ן געשעהענעם און דערנאך איז זי אוועק אינ'ם צימער פון דער מאדאם אנאיס.

די באלעבאסטע איז אינ'ם צימער נישט גע-ווען. איהר הילכיגער געלעכטער האט זיך געטראגען פונ'ם שכנישען צימער, פון דארט האט זיך זיך אויך געהערט אנדריעס רעדען.

סעווערינא האט זיך אוועקגעזעצט לעם טישעל מיט דער האנד-ארבייט, ארונטערגעלאזט דעם קאפ אויף די הענד וואס זענען נאך פייכט געווען פון דער ליידענשאפט-הנאה און זיך צוגעהערט צו די אומקלאהרע טויבע רופען פון איהר קערפער.

זי האט זיך אפגעגעבען א דין-וחשבון וועגען דעם וואס עס איז מיט איהר פארגעקומען און אין וואס פאר א סביבה זי האט זיך געפינען.

דאס פנים איהרס איז געווארען שטרענג און ערנסט: זי האט אלץ בעגומען און פערשטאנען.

זי האט נעמליך פערשטאנען, אז זי האט אנ-הרע'ן אפגעשטויסען דערפאר ווייל ער האט קערפער-ליך און גייסטיג געהערט צו איהר אייגענער סביבה צו דעמזעלבען קרייז מענשען צווישען וועלכע זי לעבט, צו דער געזעלשאפט צו וועלכער עס האט אויך געהערט פיער.

מיט אנדרען וואלט זי געהאט אפגעגעבען איהר מאן, וועלכער איז פאר איהר געווען דאס טייערסטע אויף דער וועלט.

אויף דער ווירען-גאס האט זי נישט געזוכט קיין צארטקייט, קיין אויפמערקזאמקייט, קיין לאס-קעס — דאס אלץ האט איהר פערשאפען פיער.

דא האט זי געזוכט דאס, וואס עס איז נישט געווען אין פיער'ן — דא האט זי געוואלט געפינען די חיה'שע תאווה.

זיין עלעגאנץ, זיין גוטע דערציהונג און די בעמיהונגען צו געפעלען איהר, איז געווען אין א סתירה דערמיט, צו וואס עס האט זי געצויגען: זי האט געוואלט פיין, געוואלט אז מען זאל זי דערנידעריגען, מאכען אונטערטעניג, בכדי זי זאל קאנען געפינען פריידע פאר איהר קערפער — דער גוף איהרער זאל זיך פונאנדערבליהען...

דאס בעוואוסטזיין פון א טיפען אפגרונט, וואס שיידט זי אפ פון דעם מענשען, וועלכער איז דער גאנצער אינהאלט פון איהר לעבען — האט איהר נישט געמאכט פערצווייפלען.

זי האט „להיפוך, דערפיהלט א דערלייכטער-רונג, און זי האט זיך בערוהיגט.

נאך וואכען וואס האבען געגרעניצט מיט משוגעת, האט זי זיך ענדליך פערשטאנען, זיך הופס געווען.

זי האט משיג געווען דעם גרויזאמען דואליזם די דאפעלטקייט פון איהר וועזען, און זיך לוצים ווידער דערפיהלט — איינציג.

זיי איז ווידער געווארען געשטארקט און פריי-דיג.

וואס האט זי דען געקאנט מאכען, אז דער גורל האט ביי איהר אפגענומען די מעגליכקייט צו געפינען אין פיער'ן דאס, וואס זי האט געפונען אין די גראבהויטיגע געסט פון דער מאדאם אנאיס'עס שאנד-הייזעל?!!!! (פארטזעצונג קומט).

ליקווידירט די ס. ד.=פארטיי אין דייטשלאנד

צוגענומען די מאנדאטען ביי די דעפוטאטען. — קאנפיסקירט דאס פערמעגען פון דער פארטיי. — ארעסטירט פאול לעבע'ן

בערלין, 24. (ספ. טעל.) די רעגירונג האט ארויסגעגעבן א פעראָרדנונג, וואס פערבאט די טעטיגקייט פון דער סאציאל־דעמאקראטישער פאר־טיי אין גאנצען לאנד. דער אינערן־מיניסטער האט זיך געווענדעט צו די לאנד־רעגירונגען וועגען ארויס־געבען געהעריגע פעראָרדנונגען בנוגע די ס. ד. ארגאניזאציעס אין זייערע לענדער. עס ווערען גע־פסלט די מאנדאטען פון די ס. ד. אין די לאנד־טיימי־קעס און אין די שטאטישע זעלבסטפערוואלטונגען, עס ווערט אויך ביי זיי צוגענומען אלע דיעטעס, דער פארטיי איז נישט דערלויבט צו פיהרען קיין שום פראפאגאנדע און רופען פערזאמלונגען. דאס פערמעגען פון דער פארטיי און פון איהרע הילפס־ארגאניזאציעס ווערט קאנפיסקירט, בעאמטע און אנ־געשטעלטע אין עפענטליכע אנשטאלטען איז פערבא־טען צו געהערען צו דער פארטיי.

די דאזיגע פעראָרדנונג בעווייזט, אז די ס. ד. פארטיי ווערט ליקווידירט. די פעראָרדנונג ווערט מאטיווירט דערמיט, וואס די פארטיי פיהרט אנ־אנטי־מלוכהשע טעטיגקייט אין אויסלאנד און אין לאנד.

בערלין, 24. (ספ. טעל.) די מאנדאטען פון די ס. ד. דעפוטאטען זענען געפסלט געווארען.

די טעג האט היטלער'ס פראפאגאנדע מיניסטער דער בעקאנטער סאדיסט געבעלס געהאלטען א רע־דע אין האמבורג. ער איז שארף אנגעפאלען אויף דער ס. ד. פאר איהרע ארויסטרעטונגען אין אויס־לאנד, ער האט דערביי אפען דערקלערט, אז פאר יעדען שריט פון די ס. ד.־טוער אין פראג וועט מען זיך נוקם זיין אין די ס. ד., וואס זענען געבליבען אין בערלין.

דערויף האט שטאמפער (רעדאקטאר פון „פאר־ווערטס" — ארגאן פון דער דייטשער ס. ד.), וועל־כער געפינט זיך אין פראג רעגירט און אין א געשפרעך מיט א פרעסע־מיטארבייטער. שטאמפער האט דער־קלערט:

— איצט זענען מיר אין פראג, אָבער מיר וועבען נישט לאנג געווען אין בערלין און מיר האָ־בען פון דער באהעניט געזעהען אלע מיאוסקייטען פון דער היטלערישער פערברעכערישער באלעבאַ־טישקייט. אליין דאס אלץ מיטגעלעבט. פערלאזען האבען מיר דייטשלאנד נישט כדי זיך צו ראטעווען און לעבען אין רוה, נאר כדי אויפצונעמען א קאמף. דערפון וועט אונז געבעלס נישט אפהאלטען.

— מען זאָגט אונז, אז דורך אונזערע ארויס־טרעטונגען שטעלען מיר אין סכנה אונזערע פריינט אין דייטשלאנד. אויב היטלער און די זייניגע ווילען פאר זאכען וועלכע מיר טוען, נעמען נקמה פון מענשען, וועלכע טוען די זאכען נישט — האבען מיר. ליידער, אין דעם מאמענט דערוייל, נישט קיין כוח נישט צו דערלאזען דערצו. מיר קאָ־נען נאר דערקלערען, אז דורך אזא נקמה שטעלען זיך די היטלער־לייט מחוץ למחנה פון דער מענש־ליכער געזעלשאפט, און נעמען ביי זיך אפ דאס רעכט אין דער צוקונפט צו פערלאנגען, אז מען זאל זיי בעהאנדלען ווי מענשען".

בערלין, 24. (ספ. טעל.) דער געוו. פאר־זיצער פון דייטשען רייכסטאג און דער אנפיהרער פון דער סאצ. דעמאקראטיע פאול לעבע איז ארע־סטירט געווארען צוזאמען מיט נאך עטליכע אנ־פיהרער פון דער פארטיי.

בערלין, 24. (ספ. טעל.) איבער בערלין האבען זיך בעוויזען זאעראפלאנען, וועלכע האבען פונאנדערגעווארפען אנטי־היטלערישע פלוג־בלעטער

די לויה פון קלארא צעטקין

מאסקווע, 24. (ספ. טעל.) היינט איז דא פארגעקומען די לויה פון קלארא צעטקין. די לויה איז געווען מיט אלע מיליטערישע כיבודים. עס האבען זיך בעטייליגט די העכסטע פערזענליכקייטען פון דער מלוכה און פארטיי מיט סטאלין, קאלינין און מאלאטאוו בראש. דעם ארון מיט'ן אש פון דער פערשטארבענער האט מען מקבר געווען אויפ'ן רויטען פלאץ אין די קרעמל־מויערן. די גאסען דורך וועלכע די לויה איז אדורכגעגאנגען זענען גע־ווארען אפגעשלאסען. א חוץ דעם האט די מיליץ בעפוילען צו שליסען די פענסטער אויף די דאזיגע גאסען, א פנים צוליב מורא פאר אנ־אטענטאט אויף די פערזענליכקייטען, וואס האבען זיך בעטייליגט אין דער לויה.

לעטישע מאכט פערווערט ד"ר קארלעבאך

צו רעדען געגען דייטשלאנד

ריגע (יט"א) די לעטישע מאכט האט פער־וועהרט דעם בעקאנטען יודישען פובליציסט און שריפטשטעלער ד"ר קארלעבאך צו רעדען אין זיין פארטראג געגען דייטשלאנד. דאס איז א רעזולטאט פון דער הבטחה, וואס לעטלאנד האט געגעבען דייטשלאנד, אז די רעגירונג וועט להבא בעקעמפען די אנטי־דייטשע בעוועגונג אין לעטלאנד. דער שריט פון דער ארטיגער מאכט האט ארויסגערופען א גרויסע עמפערונג אין דער יודישער געזעלשאפט, וועלכע פאָדערט, אז די יודישע סיים־דעפוטאטען זאלען אריינטראגען אין סיים אנ'אנפראגע צום מיניסטער.

אפיציעלע שילדען

פאר דער אויסטיילונג פון ארישע געשעפטען אין דייטשלאנד

בערלין. (יט"א) גאר אין קורצען זאלען ארויסגעגעבען ווערן אפיציעלע שילדען־טאוולען, וואס זאלען אויסגעהאנגען ווערען אין ארישע געשעפטען. די נאציאנאל־סאציאליסטישע קארעס־פאנדענץ טיילט וועגען דעם מיט פאלגענדעס:

דער נ. ס.־ווירטשאפטס בונד מאכט בעקאנט, אז אויפ'ן יסוד פון די בעשטימונגען פון רודאלף העסע, דעם שטעלפערטרעטער פון פיהרער (היט־לער), וועלען די שילדען מיט דער אויפשריפט „דייטשעס געשעפט" ארויסגעגעבען ווערען בלויז ארישע פירמען געגען א יעהרליכען אפצאהל. די שילדען זענען אונטער גלאז אין מעטאל־ראהמען און שטעלען מיט זיך פאר דעם סימבאל פון נייעם דייטשלאנד: אנ'אויפגעהענגטע זון מיט'ן האקענקרייץ, פון פארנט א זיצענדער שווארצער אדלער אלס היטלער און אונטער די אויפשריפט „דייטשעס געשעפט". די שילדען וועלען ארויס־געגעבען ווערן דורך דער זעלבסטהילפס־ארבייטס־געמיינשאפט פון די ס. א. (שטורמיסטען).

פון דער סעריע אורטיילען

פאר „גרויל־פראפאגאנדע"

בערלין (יט"א) דעם בערלינער זאנדער־גע־ריכט האט פעראורטיילט דעם 23־יעהריגען הענדלער זיגפריד פראנקענשטיין צו זעקס חדשים תפיסה, ווייל ער האט בעהויפטעט, אז אין די שפיטאלען ליגען 200 יודען, וועלכע די נאציאנאל־סאציאליסטען האבען געמאכט פאר קריפלען.

צו איין חודש תפיסה איז פעראורטיילט געווארען דער 40־יעהריגער סוחר הערמאן מייער, וועלכער האט געזאלט האבען ערקלערט, אז די בעריכטען פון די אויסלענדישע צייטונגען וועגען די פערהעלט־נישען אין דייטשלאנד שטימען מיט דער ווירקליכ־קייט און אז ער קען פארשטעלען ארעסטען פון יו־דען, וועמען די נאצים האבען אויסגעשטאכען די אויגען.

דער דאלאר וועט סטאביליזירט ווערען אויף 6.30 זל.

לאנדאן, 24 (ספ. טעל.)

מען דארף נישט דערווארטען די סטאבילי־זאציע פון דאלאר פריהער, ווי אין א דריי־פיר וואכען ארום. ווי מען גיט איבער, וועט דער דא־לאר ביליגער ווערען אויף 30 פראצענט, דאס הייסט, אז 6 גילדען מיט 30 גראשען איז די גרענעץ פאר רוזוועלט'ס פינאנץ פאליטיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי – – – –	75.00
3 פראצענטיגע בודאוולאנע –	38.50
4 „ דאלארובקא –	49.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	49.63
8 „ ווארשאווער מאנד־בריף	41.00
8 „ לאדזער „ „	38.00
ענגלישע פונט – – –	30.32
דאלאר – אפיצ. 7.20, נישט אפיצ. –	7.15
גאלד־דאלאר – – –	9.14
גאלד־רובל – – – –	4.85
דייטשער מארק – – –	2.05

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר
אויערן, נאז, האלז און לונגען־קראנקהייטען
11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)
טעל 127־81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17
פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, אר־טאפעדישע אפאראטען אלער ארט, לייכטע פלאט־פוס־איינלאגען נאך גיפס־שמערצען פלס נאך גיפס־אבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פיעטריקאווער 119. טעל. 231־81

די עסטרייכישע קייזערין האט געלערנט אויסווייניג ר' יהודה הלוי'ס לידער

נייע פאקטען פון דער לעבענס־געשיכטע פון דער פערשטארבענער עסטרייך־אונגארישער קייזערין עליזאבעט

עס איז בעקאנט, אז די פערשטארבענע עסטרייך־אונגארישע קייזערין עליזאבעט איז געווען א פער־ברענטע חסידה פון היינריך היינע, און פון זיין פאעזיע. זי האט כמעט פערגעטערט דעם דייטש־יודי־שען דיכטער און איז דערפון ארויסגעשטאנען היבשע צרות אין איהר אייגענער קאטוילישער פאמיליע. זי האט מוטיג דורכגעקעמפט זיך פאר איהר יודישען ליבלינגס־דיכטער אפילו אקעגען איהר אייגענעם מאן, דעם קייזער פראנץ יאזעף.

עטליכע יאהר האט גענומען איהר גראנגעל מיט דער גאנצער האבסבורגער דינאסטיע פאר איהר רעכט צו ליקענען און פערעהרען דעם געניאלען דייטש־יודישען דיכטער, היינריך היינע. מיט דער צייט האט זי עס אזוי ווייט דערפיהרט, אז מען האט פאר איהר אין הויף אליין בעשטעלט יעדער געדרוקטער שורה פון היינע און יעדעס בוך איבער היינען, אויך איהרע פיל און אפטע וועלטרייזען, וואס זי האט געמאכט האט זי תמיד זיך געהייסען מיטגעבען זהיינעס לידער־בוך, צו זיינע „העברע־אישע מעלאדיען" האט זי זיך פערשאפט א גאנצע ביבליאטעק פירושים פון דער יודישער ליטעראטור כדי צו פערשטיין פולקאם די לידער, ווי אויך אלע אנדערע היינעס לידער און געדיכטען מיט שפאנישע־יודישע מאטיוען, ביז'ן היינטיגען טאג דערציילט מען אין עסטרייך, אז קייזערין עליזאבעט איז דורך איהר גרינטליכער שטודיום איבער היינעס יודישע מאטיוען געווארען אנ'עקספערט אין יודישער גע־שיכטע און ליטעראטור. פאר געוויסע שווערע ענ־ינים האט זי פון צייט־צו־צייט גענומען בעזונדערע לעקציעס ביי ספעציאליסטען אויף די דאזיגע גע־ביטען. אין די שפעטערע יאהרען האט דער קייזער אליין איהר געגעבען מתנות פון בעזונדערס עלע־גאנטע היינע־אויסגאבען מיט גאלד געשטאנענע אילוסטראציעס וכדומה, זי האט אויך געבראכט דערצו, אז דער קייזער זאל איהר העלפען אין איהרע לאנג־יאהריגע בעמיהונגען, אז עס זאל געשאפען ווערען ערגעץ־וואו אויף א בכבודיגען פלאץ, א גוטע נייער דענקמאל פאר איהר ליבלינגס־דיכטער, היינע.

די געשיכטע פון דענקמאל אויף דעם אינזעל קאר־פו, איז נאך נישט גענוג בעוואוסט, פערהאן דער־ביי א געהיימער דיפלאמאטישער קריג מיט קייזער ווילהעלם, מען וועט זיך וועגען דעם דערוויסען אמאל זעהר אינטערעסאנטע היסטארישע פרטים.

פון מ. א. טענענבלאט

ווען דער טייל פון קייזערין עליזאבעטס פריוואט־אר־כיוו וועט איבערגעגעבן ווערן דער עפענטליכקייט.

לעצטענס איז ענטפלעקט געווארען א נייע „יודישע סענסאציע" אין דער לעבענסגעשיכטע פון דער פריהצייטיג אומגעקומענער עסטרייך־אונגא־רישער קייזערין, מ'האט זיך דערוואוסט אז די קייזע־רין האט שטודירט פלייסיג אויך די שירים פון ר' יהודה הלוי, וועלכען היינע האט בעזונגען אין איי־נעם פון זיינע בעריהמטע „העבריאיש מעלאדיען". היינריך היינעס „שיר השירים" אויפ'ן שפאניש־העב־ריאישען לידער־קעניג, ר' יהודה הלוי, האט ארויס־גערופען ביי קייזערין עליזאבעט דאס בענקשאפט צו בעקענען זיך מיט די פאעטישע שאפונגען און מיטן נאציאנאלען און מענשליכען גורל פון דעם דאזיגען גרעסטען העבריאישען דיכטער אינ'ם „גאלדענעם אראביש־יודישען פעריאד" פון מיטעלאלטער. די קייזערין האט אזוי לאנג אויסגעפארשט און ארום געזוכט, ביז זי האט געפונען אין ווין אנ'אנדערען דיכטער און געלערנטען וועלכער האט איהר פארגע־לייענט און אליין איבער־זעצט און איבערגעדיכטעט אויף דייטש די פעלדיגע שירים פון ר' יהודה הלוי. דאס איז געווען דער בעקאנטער פילאלאג פון סאנ־סקריט און העבריאיש (א וויסענשאפטלער און אויך א דיכטער) ר' זעליגמאן העלער, וועמעס דייטשע איבערזעצונג פון ר' יהודה הלוי'ס לידער איז שפע־טער רעדאגירט און ארויסגעגעבען געווארען פון דעם בערייהמטען דייטש־העבריאישען געלערנטען פרא־פעסאר דוד קויפמאן. ר' זעליגמאן העלער איז גע־ווען א שטילער, ארימער פריוואט־געלערנטער, ווייניג בעקאנט ביים ברייטען עולם, אבער זעהר שטארק פערעהרט און געלויבט אין די געלערנטע קרייזען, וואו מ'האט געקענט זיינע שטילע טיפע און וואונדערבארע וויסענשאפטליכע ארבייט. צו אט דעם קרייז האט געהערט אויך דער דייטשער דיכטער ריקקערט, און אונזער גרויסער תלמיד־חכם פראפעסאר דוד קויפמאן.

אין די ניינציגער יאהרען איז צו אנ'אלטער הויז צוגעפאהרען א גאלדענע קארעטע מיט קייזער־ליכע סימבאלען. פלוצים האט זיך אין דעם לייד־נעם שטיבעל פון ר' זעליגמאן העלער בעוויזען א דינע, עלעגאנטע דאמע און זיך פארשטעלט אלס די קייזערין פון עסטרייך. זי איז תיכף ארויס מיט דער פאדערונג אז זי וויל הערען פון איהם א לעק־ציע איבער ר' יהודה הלוי" און טאקע לערנען ביי איהם די פאעזיע פון דעם דאזיגען בעריהמטען שפא־ניש־העבריאישען דיכטער, דער וויענער יודישער דיכטער־פילאזאף העלער (א געבוירענער פראגער יוד) איז נשתומם געווארען. איז זיין הויז, אנגעוואר־פען מיט ביכער און שמות, געפינט זיך די קייזע־רין פון עסטרייך. אבער די קייזערין האט איהם באלד בערוהיגט מיט א פאר קלוגע וויציגע ווערטער. די קייזערין האט שוין געוואוסט פון פערשידענע קוועלען, אז ביי יודען טרעפט מען געניאלע גייסטער אין צובראכענע גופים..

ר' זעליגמאן העלער האט געהאלטען פאר דער קייזערין א לאנגען פארטראג איבער ר' יהודה הלוי און זיינע מייסטער־ווערק. ער האט איהר אויך דעקלאמירט א פאר שענסטע שירים מיט'ן שעהנעם העבריאישען קלאנג און דאן אויף דייטשער איבער־דיכטונג וואס ער האט מיטגעגעבען דער קייזערין אהיים צום שטודירען. אין דעמאלט געבליבען א סוד. ערשט שפעטער נאכ'ן טויט פון ביידע, האט מען זיך דערוואוסט אז די קייזערין האט בעקומען אנ'אייגענעם דייטשען האנדשריפטליכען איבערזע־צונגס־שעקסט („א קיצור פון ר' יהודה הלוי'ס לידער שאץ"), וועלכען זי האט געלערנט אויסווייניג פונקט אזוי ווי איהר ליבלינגס־דיכטער, היינע.

דאס אינטערעסאנטסטע דערביי איז, וואס דער קייזער האט איהר אמאל צו חגאות געמאכט א לידער־סורפריז, דער קייזער האט געלאזט דעם עקזעמ־פלאר פיין איבערשרייבען אויפ'ן טייערסטען פאפיר, אין א גאלדענעם איינבאנד, אזוי ווי א סידור, און עס אויפגעהאנגען דער קייזערין אלס מתנה, אונטערן קריסטמעסבוים...

וואס פארא שרעקליכע היסטארישע איראניע עס ליגט אין דעם דאזיגען אקט! דער אלטער פראנץ יאזעף האט זיכער נישט געוואוסט, וואס ער טוט...

אבער קייזער עליזאבעט האט יא פערשטאנען און זעס באלד אראפגענומען.

היינט און פאלג. טעג! ס'ווערט דעמאנסטרירט די גרויסע פראפישע זיטן־דראמע, וואס בערירט דאס פראבלעם פון ליבע און מוטערשאפט פון די געגענווערטיגע פרויען

„הייראט פאר דער עפענטליכער מיינונג"

רעזשי: Paweł Stein אין די הויפט־ראלען: CONSTANCE BENETT i JOEL MAC CREA

אויכער'ן פראגראם: קלאנג־צייטונג און לאנד־אקטואליטעטען. אנהויב פון די סעאנסען אין געוו. טעג 5 נאכמיטאג, שבת און זונטאג – 2 ביינאג.

אלע לאדזער יודען

שטיצען די מוסדות החינוך אין לאדז:

דער ועד החינוך אין לאדז האט געשלאסען אַן אָבמאַך מיט דער בעוואוסטער ליכט-פאַבריק „שווייצא" אַרויסצולאָזען אַ ספּעציעלען סאָרט סטעאַרין-ליכט אונטער'ן נאָמען:

„HERKULES" „הערקולעס"

וועלכע איז געזעצליך געשיצט, פּערזעהען גלייכצייטיג מיט ספּעציעלע עטיקעטען פון „כרן התורה און שומ"י שבת". דערביי האָט זיך די פאַבריק פערפליכטעט צו געבען אַן אָבצאָהל פאַר די לאָדזער מוסדות החינוך, הגם די ליכט קאָסטען נישט טייערער, ווי געוועהנליכע פון זעלבען קוואַליטעט.

קויפט נאָר די ליכט „הערקולעס" מיט די עטיקעטען פון קרן התורה ושומרי שבת

גאַראַנטירט פאַר גוטע — פּרייזען ביליגע

ועד החינוך ושומרי שבת

3335

קאַמוניקאַט.

אלס אויסשליסליכער פערטרעטער פון דער וואַרשאָווער קוילען-גרובען-געזעלשאַפט און הוטע-ענטשטאַלטען אַקצ.-געז.

Kopalnie „JULJUSZ" i „KAZIMIERZ"

מאַכען מיר בעקאַנט אַלע אונזערע ג. אַבנעהמער, אַז די בעקאַנטע מיט זייער הויכער קוואַליטעט קוילען פון די דערמאָהנטע קוילען-גרובען פערקויפען מיר וואַגאָן-ווייזע אויף דער משאות-סטאַציע לאָדז-פאַבריטשנאַ.

די דאָזיגע קוילען פוהרען-ווייז פערקויפען דירעקט פון די וואַגאָנען אונזערע אבנעהמער.

כדי צו פערהיטען די ברייטע מאַסען פון די ג. אַבנעהמער געגען נישט-סאָלידע צושטעלער, ערטיילען מיר אויף יעדען אייגציגען טעלעפאָנישען פערלאַנג אינפאָרמאַציעס, וועלכע קוילען-פירמעס בעציהען קוילען פון די גרובען „Juljusz" און „Kazimierz" גלייכצייטיג טיילען מיר מיט, אַז די פירמע

ABRAMOWICZ i WODZISŁOWSKI, Łódź, Kilińskiego 66

בעזיצט נישט מעהר דעם אויסשליסליכען פוהרען-פערקויף פון קוילען פון די גרובען „Juljusz" i „Kazimierz"

Dom Agenturowo-Komisowy

GLASS i S-ka

Łódź, ul. Prez. Narutowicza 42, tel. 122-18, 159-60, 236-10.

קליינע אנאנסען

1 זלאָטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט זאָקען-אַרבייטער וואָס בעזיצען האַנד-מאַשינען פון 190-200 נאָדלען. די אַדרעס צו ערפאַהרען אין אַדמיניס. 3359

אַ האַנד-נייהערין און אַ לערן-מיידל צו דאַמען-וועש קענען זיך מעלדען פּיעטריקאָווער 115, וו. 7. 3365

עס ווערען געברויכט מעדלעך צו נייען עקספּאָרט - העמדער קילינסקיעגאָ 46 וואָינגנג 42 3369

לאָקאַלען

4 צימער און קיך מיט אַלע בעקוועמליכקייטען, ערשטער שטאָק פראָנט, צו פערמיטען פאָמאַרסקאַ 57 אויך גרויסע שאָפּעס צו פערמיטען. 3361

אַ שטוב מיט אַ קיך איז פון זאָפאָרט אָוועקצוגעבען, 28 שיסער-פּולק 3 ביי גינטער (28 pułk Strz. Kan. 3) 3366

אַ צימער מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג פאַרטער, געגענד נאָוואָמיעסקאַ, אָהן אָפּ-טרעט-געלד איז איבערצוגעבען, נעאייגנעט פאַר געשעפט. צו ערפאַהרען ביי ניימאַן, פּלאַץ וואָלנאָשטשי 8. 3364

אַ מאָסיווע שאָפּע געמויערט לי-פּאָווע 21 צו פערמיטען, עס קען זיין פאַר גאַראַזש, ווערקשטעל און אויף קוילען. צו ערפאַהרען ביי כוואַט, פּושקינאַד 14 צו טרעפען פון 4—5 נאָכמ. 3317

צו פערמיטען 2 צימער און קיך מיט בעקוועהמליכקייטען, ביליג דירה-געלד אויף קאַמיענאַ 9, ווי אויך אַ גרויס לאָקאַל אויף פּאָלנאַ 5, רוג אַלעקסאַנדראָווסקאַ. צו ערפאַהרען קאַמיענאַ 9 ביי האַנסקער.

פערשידענעס

צו די ה"ה גנבים, וועלכע האָבען פרייטאָג, ד. 23-טען יוני פון הויף אויף טראַוגוטאַ 9 אַרויסגענומען אַ מענער-פעלץ. געגען בעלוינונג צוריקצוגעבען. דיסקרעציע געזיכערט. אָפּגעבען אונטער „I.M." אָדער ערקונדיגען זיך טראַוגוטאַ 9 וו. 9 פון 2—4 נאָכמ. 3356

איך נעהם אָן אַלערליי בעשטעלונגען און רעפּאַראַציעס פון זאָקען, סוועטער און טריקאָטאַזש - מאַשינען. צו ביליגע פּרייזען L. Tron, Brzezińska 6

W dniu 23.VI. 33 r. został zgubiony protest z wystawienia B. Ernst Sosnowiec, płatny dn. 31.8 1932 r. na zlecenie H. Förstera na sumę zł. 150.– plus koszta protestu. Protest niniejszy unieważniam. Wszelkie zastrzeżenia zostały uskutecznione. Förster. 3355

נירען

URODONAL

רייניגט די נירען

היילט רעומאַטיזם פאַדאַגרע פעטינקייט

URODONAL

שטאַרקסטע אויפלעזונג פון אורין, רייניגט די לעבער און די געלענקען

צו פערלאַנגען אין אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקעס.

פערקויפער אויף ראַטעס!

אַ בעזיכערטע עקזיסטענץ ביז 1000 זל. מאָנאַטליך. אינפאָרמאַציעס ערטיילט:

T-wo Bankowe w Grodnie, Hoovera 9.

אַ גרויסער אויסוואַהל שיך-אַפּאַנקעס צו ביליגע פּרייזען צו בעקומען אין דער שיך-פּראָצאָווניע קאָנסטאַנטינער 50 ביי א. וואָלף

געגען שווייס פון די פיס

צו בעקומען ביים צייטונגס-פערקויפער וועלניאַרזש, סטאַרי רינעק 1.

Doktór ŁAGUNOWSKI

powrócił

Piotrkowska 70 i róg Traugutta

Tel. 181-83.

choroby skórne weneryczne imoczopłciowe Gabinet Roentgenoleczniczy.

Przyjmuje od 8^{30} do 10 1 — 2^{30}, od 6 do 8^{30} w w niedzielę i święta od 10–1. Oddzielna poczekalnia dla pań.

LEKARZ-DENTYSTA

I. Bleichfeld

האָט זיך איבערגעצויגען אויף שענקעוויטשא 18 פראָנט 1-טער שטאָק.

נעהמט אָן פון 10—1 און פון 2—7 אָוו.

צו די ה"ה גנבים!

דאָס ביסעל סחורה, וואָס איהר האָט אַרויסגעכאַפּט מאָנטאָג צווישען 2—3 נ"מ אויף אַל. קאָשטשיושקי 11 איז פון דעם מין, וואָס קיין קויפער וועט אייך קיין פּרייז נישט געבען. איהר וועט פיל מעהר דערגרייכען, ווען איהר וועט זיך פערשטענדיגען מיט מיר.

מיין טעלעפאָן נומ' 247-42. 3358

ווערקשטעל פון

שירמס און שפּאַציר-שטעקענס

ס. פייגענבוים

לאָדז, נאַרוטאָוויטשאַ 19

עמפּפעהלט אין אַ רייכען אויסוואַהל פון קאַליטע דאַמען- און מענער-שירמס און שטעקענס צו קאָנקורענץ-פּרייזען. נעהמט אָן אַלערליי רעפּאַראַטורען פון שירמס און שטעקענס.

נייעס פאַר סטענאָטיפּיסטקעס!

פּאַטענט. אויטאָמאַטישער אַפּאַראַט צום גלייכען אַריינלעגען קאַלקעס מיט אַפּשריפטען „Collector", די גרעסטע שפּאַרזאַמקייט אין דער אַרבייט. פּרייז 50 זל. דאָס דעמאָנסטרירען אויפ'ן אָרט. לאַגער פון שרייב און רעכען-מאַשינען.

רעפּאַראַטור-ווערקשטעל

Adolf Goldberg, Piotrkowska 91, tel. 137-54.

די פּענסיאָנאַט ווינער

גלאָוונא

נייע אַמוויצע

ווילע ה' שפּראָדזקי אין

געעפענט

עמפּפעהלט: זוניגע צימערן אין אַלטען טרוקענעם סאָסנאָווען וואַלד.

נישמאַקע קוך, אויף פערלאַנג דיעטיש. ביליגע פּרייזען.

פאַר קינדער אונטער וואַרנפּעלטינער אויפזיכט פון אַ פּראָבליאַנקע פון דער שולע „חבצלת" ראָדיא-פּלאַזשע. צו ערפאַהרען אויפ'ן אָרט.

אין לאָדז, פּילסודסקיעגאָ 27 ביי ווינער.

אַדרעס: גלאָוונא (ביי לאָוויטש) נאָ-אָטוואָצק פּענסיאָנאַט ווינער.

3035

שייטלען

צו בעקומען

קערש,

סהווערזאָוואַ 15

דורך 24 שעה

גיט אַרויס די גאַרדעראָבע און וועש קאָמפּלעט אויסגעפּרעסט

Pośpieszna Parowo-Elektryczna

CHEMICZNA PRALNIA i FARBIARNIA

„Błyskawica"

Sp. z ogr. odp.

צענטראַלע — 9 אַנדזשעיאָווסקאַ 9

טעל. 236-81

פיליאַלען: 44 פּיעטריקאָווער 44

הילינסקיעגאָ 246.

נידריגסטע פּרייזען!

בעמ.: שניידער-רעפּאַראַטורען אויפ'ן אָרט

לעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאָן 137-63

עס נעמען אָן דאָקטוירים ספּעציאַליסטען שיפמאַן, וואַלינסקי, שמירגעלד, קערשנער, שמערלאַוסקי, סלאָבאָדסקי, זאַלצוואַסער, איציקזאָן, קראַקאָווסקי, יאָקובזאָן

און דענטיסטין סטאַראַפּאָלסקאַ.

ח"ח צייטונגס-פערשפּרייטער

(סעקציע פּאָמאַרסקאַ 15)

דינסטאָג, ד. 27. יוני, 7 אַ זייגער אָוועט קומט פאָר

אַן אויסעראָרדענטליכע פערזאַמלונג

מיט פאָלגענדער טאָג-אָרדנונג: 1) אָנצונעהמען מיטלען געגען די חוק-פּראָיעקט פון ה' ווינאָגראַד, ווי אויך זיין בעהאַנדלונג געגען די מיטגלידער בכלל, 2) צו רעגולירען די סכסוכים צווישען די קאָנטאָרע מיט די מיטגלידער, 3) וועגען גרינדען אַ לייה-קאַסע, 4) מכוח זאָרגען וועגען קוילען פאַר אונזערע מיטגלידער אויף ווינטער און 5) פערשידענע אַנדערע פאַר אונז אָנגעווייטאָגטע פראַגען.

חברים! מיר ווענדען זיך צו אייך נור מיט איין וואָרט: קומט — און איהר זעהט אַז דער פעראיינס-זאַל זאָל זיין פול.

בעמ.: די בייטראָגען בעט מען וואָס פריהער צו צאָהלען דעם ה' עקיבא גאָלדבלום פּינקטליך יעדע וואָך.

מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

גאַנץ לאָדז גיט צו רייניגען

וועשט אַוי פאַרבען אין די בעקאַנטע אין לאָדז

כעמישע רעוועשריי פון F. ROZENBERG

Łódź, Pomorska 7 i Piotrkowska 36

פערקלענערטע פּרייזען! TEL. 167-49

אויפפרישען און פּרעסען אַ גאַרניטור 1.75 זל. הויזען 90 גר. פּאַלטען 1.30 זל. עס ווערט בעזונדערס דערבייגעלעגט דער גאַרדעראָבע מיט אַ נאָך ביז איצט נישט בעקאַנט כעמיש מיטעל.

וועשען אַ קאָלנער 20 גר. אַ העמד 80 גר. קומט און איבערצייגט אייך!

זיכערע הילה און א רפואה!

אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פערגיפטונג פאַר קראַנקע אויף ברוכען, פאַר מענער, פרויען און קינדער. פערשידענע קאַליקעס אין נוח, פאַר הויקערס און פיס.

פערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענטשען-קאָפּ, און עס פאַלט אַראָפּ אין דעם ביס איז דער קראַנקער אין אַ גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראַנדיג און שטערבליך. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען בעזייטיגען זיכער דעם שווערסטען ברוך, אויך פאַר הויקערס, ליימונגען ספּעציעלע הייל-גאָרסעטען און אַפּאַראַטען פאַר פערקרימטע פיס און פלאַטפיס, ווי אויך קינסטליכע גומענע פיס.

עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה — ביז 7 אָוונט.

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט

Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאָס פערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפּלאָמען האָבען אויסגעשטעלט פאָלגענדע אוניווערזיטעטס - פּראָפעסאָרען: פּראָפ. ד"ר באַראַנטש, פּראָפ. ד"ר י. מאַרישלער, פּראָפ. דר בר. קיסעלאַוואָסקי און אויך אַנדערע.

מיר נעהמען אויך אָן פערזיכערטע פון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ר פ פ פ פ ר ט, וואָוגהאַפט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פאַר זיין גענצליך אויס-קורירען מיך פון אַ שווערער ברוך-קראַנקהייט. איך פיהל מיך גענצליך געזונד.

א. סראהן, רב.

כירורגישער קאַבינעט

Dr. Szreiber

איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף

Narutowicza № 9

tel. 122-95.

אָפּעראַציעס, אַפּאַטרונקעס, הלם ושילשקעס או"ח

היילאַנשטאַלט-פּרייזען.

לעטשניצע

זגערזשער 17

נעהמט אָן קראַנקע אין אַלע ספּעציאַליטעטען

פון 9 פריה ביז 7 אַ זייגער אָוונט.

וויזיט 3 זל.

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה

פאָר'ן טעקסט—8	סריימאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט' שפּאַלטען		
אין טעקסט—40	60—		4
נאָכ'ן טעקסט—12	18—		

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט' שפּאַלטען) קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אויסער דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

אַבאָנאַמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אמעריקא—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם איכהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און טעקסט פון די אַנאָנסען איז די פערלאַג נ י ש ט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניס. איז אָפען בייטאָג און פּייערטאָג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman